

СЛУ

НА ФЕДЕРАТИ

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА ФНРЈ“ излегува по потреба, во српско, хрватско, словенечко и македонско издание. — Огласи по тарифата. — Текушта сметка при Народната банка на ФНРЈ за претплата и одделни изданија број 1032—Т—220, за огласи 1032—Т—221.

Среда, 28 јануари 1954

БЕЛГРАД

БРОЈ 4

ГОД. X

Цена на овој број е 40.— дин. — Претплата за 1954 година изнесува 100.— дин., а за странство 1500.— динари. — Редакција: Улица Краљевина Марка бр. 9 — Телефони: Редакција 28-834, Администрација 26-276. Продавно одделение 22-619, Тел. централа 23-616.

30.

Врз основа на чл. 20 точ. 1 од Законот за спроведување на Уставниот закон, Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ЗАЕМИТЕ ЗА ИНВЕСТИЦИИ ВО СТОПАНСТВОТО

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Заемите за инвестиции во стопанството ги дава Народната банка на ФНРЈ и другите банки основани по посебни прописи.

Член 2

Банките им даваат заеми:

- 1) на стопанските, задружните и други општествени организации, на околиите, градовите, градските општини со одделни права, општините, автономните единици и на народните републики — за инвестициона изградба во стопанството;
- 2) на земјоделците и занаетчиите — за унапредување нивната дејност.

Со сојузниот општествен план или со друг сојузен пропис се утврдува заемот што и го дава на федерацијата Народната банка на ФНРЈ.

Член 3

Заемите се даваат преку конкурс.

Заемите им се даваат на оние заеmobаратели што понудиле најповолна каматна стопа, под услов со приходите што ќе се остварат преку инвестициите да се обезбеди плаќањето на каматата и отплатувањето на заемот.

Ако заеmobаратели се стопанските, задружните и други општествени организации, банката ќе ги земе нивните понуди во обзир ако ги исполнуваат следните услови:

- 1) да имаат ажурно и редно книговодство;
 - 2) редно да им одговараат на своите обврски спрема банката;
 - 3) да имаат средено финансиско пословање (да ги користат средствата наменски и сл.);
 - 4) пасивата да им е покривена со активата;
 - 5) приходите да им се поголеми од расходите.
- Ако кај некој заеmobарател активата е помала од пасивата, или приходите му се помали од расходите, банката може да ја земе во обзир неговата понуда и да му одобри заем само со гаранција од околицата (градој), автономната единица, односно народната република.

Член 4

Со корисникот на заемот банката склучува писмен договор за заемот.

Член 5

Банката дава заем до висината на претсметковниот износ што е предвиден со инвестициониот елаборат, ако со заемот и со други расположиви средства од корисникот на заемот се обезбедува

потполно довршување на објектот за кој се бара заемот.

Кога изградбата на инвестициониот објект трае повеќе години, покрај вкупниот износ на заемот, се утврдува и висината на годишните трансии.

Член 6

Истовремено со склучувањето договор за инвестиционен заем за потреби на претпријатија и дуќани, банката ќе склучи и договор за кредитот за постојаните обртни средства што им се потребни.

Кредитите за постојаните обртни средства се даваат од средствата за кредитирање на инвестициите.

Член 7

Заемите за инвестиции можат да се користат само за целите за кои се далени.

Член 8

Комуналните банки и други банки основани по посебни прописи што даваат заеми за инвестиции, должни се да испратат препис од секој договор за заем до Народната банка на ФНРЈ заради евиденција.

Член 9

Стопанската организација што добила заем за инвестиции е должна своите месечни книговодствени состојби и годишни завршни сметки да ги испраќа до банката што и дала заем.

II. ДОГОВОР ЗА ЗАЕМОТ

Член 10

Договорот за заемот мора да содржи одредби за износот на заемот, висината на годишните трансии, срокот за враќање на заемот, каматната стопа и за целта на заемот.

Договорот за заемот може да содржи и одредби за обезбедување враќањето на заемот.

Член 11

Во договорот за заемот се внесуваат, покрај другото, и одредби за правата на договорните странки за случај на неизвршување нивните обврски.

Со договорот можат да се предвидат особено следните права на заемодавецот:

1) да го откаже заемот и да бара наплата на сиот износ на искористениот заем ако заемопримателот не го користи заемот за целите предвидени со договорот или не го отплатува заемот во сроковите предвидени со договорот;

2) за сите ануитети неплатени во срокот да наплати, покрај редовната, и затезна камата од денот на нивната доспеалост.

Со договорот ќе се предвиди и обврската на банката за плаќање договорна казна во висина од 2% годишно на износот на заемот што не му е ставен на корисникот на располагање во договорениот срок или во договорениот износ. Плаќањето на договорната казна не го исклучува правото на заемопримателот за надокнада на штетата.

Член 12

Корисниците на заемот се должни да го отплатуваат заемот во договорените срокови со плаќање камата.

Отплатувањето се врши во полугодишни или годишни анuitети.

Со договорот може да се предвиди плаќање на анuitети и во месечни оброци.

Член 13

Срокот за отплатување на заемот почнува со денот што спрема договорот за заемот е утврден како ден на почетокот на користењето на објектот. Пробниот период не се смета како користење на објектот во смисла на оваа уредба.

Каматата на подигнатите износи на заемот до почетокот на срокот за отплатување му се припишува на главниот долг.

Член 14

Обврските од договорот за заем што околицјата, градот, градската општина со одделни права, општината, автономната единица, народната република, федерацијата, стопанските, задружните или други општествени организации го склучиле со банката заради оснивање ново претпријатие (дуќан), по запишувањето во регистарот на актот за оснивање на новото претпријатие односно дуќан (чл. 17 и 57 од Уредбата за оснивање претпријатија и дуќани — „Службен лист на ФНРЈ“, бр. 51/53), преминуваат на тоа претпријатие (дуќан), а оснивачот — потписник на договорот останува и натаму во обврската од договорот, но како гарант.

III. СРЕДСТВА ЗА ИНВЕСТИЦИОНИТЕ ЗАЕМИ**Член 15**

Заемите за инвестиции банките ги даваат од:

- а) општиот инвестиционен фонд;
- б) инвестиционите фондови на народните републики, автономните единици, околиците, градовите и на градските општини со одделни права.

Во инвестиционите фондови можат да се внесуваат и определениите износи на банкарските долгорочни средства.

Сите средства наменети за инвестициони заеми задолжително се вложуваат при банките што се овластени за давање тие заеми.

Член 16

Средствата на општиот инвестиционен фонд се формираат од каматата на основните средства, каматата на кредитите за постојаните обртни средства, каматата на инвестиционите заеми, и од други средства предвидени за оваа намена во сојузниот стопански план.

Член 17

Средствата на републичките фондови и фондovите на автономните единици, околиците, градовите и на градските општини со одделни права, наменети за инвестициони заеми, се формираат од средствата предвидени за оваа намена во стопанските планови на народните републики, на автономните единици, околиците, градовите и на градските општини со одделни права, од каматите на инвестиционите заеми, како и од каматите на кредитите за постојаните обртни средства што се дадени од средствата на овие фондови.

Член 18

Сојузниот извршен совет ќе пропише кои средства вложени кај банката можат да се употребуваат како банкарски долгорочни средства.

IV. ДАВАЊЕ ИНВЕСТИЦИОНИ ЗАЕМИ**Член 19**

Банките даваат заеми за инвестиции преку конкурс а врз основа на барање од заемобарателот.

Сроковите за одржување конкурс ги определуваат управните одбори на банките, и тоа за сред-

ствата од општиот инвестиционен фонд со потврда од Сојузниот извршен совет, а за средствата од другите фондови со потврда од оснивачот на фондот.

За една година може да се определат и повеќе срокови за одржување конкурс.

Член 20

Барањето за давање заем мора да ги содржи:

- 1) целта за која се бара заемот;
- 2) висината на сиот заем, како и висината на трансите по годините;
- 3) висината на постојаните обртни средства што се бараат во исто време, како и висината на трансите по годините;
- 4) каматната стопа и срокот за отплата што ги нуди заемобарателот;
- 5) срокот за почеток и срокот за завршеток на работите, како и денот од кој почнува да тече срокот за отплатување на заемот;
- 6) назначување износот на сите долгорочни обврски на заемобарателот и износот на годишните камати и отплати по тие обврски.

Кога се поднесува барањето за заем се поднесува инвестиционен елаборат (инвестициона програма и генерален проект).

На банката и' се поднесува ревидиран инвестиционен елаборат ако тој подлежува на ревизија по прописите.

Сојузниот извршен совет може да ја пропише одржливоста на генералниот проект кој се поднесува на банката.

Ако бара заем стопанско претпријатие, треба на банката да и' поднесе и одлука од работничкиот совет дека претпријатието може да се задолжи.

Член 21

За добивање заем за инвестиции бараат во обзир оние заемобаратели што понудиле гранична или повисока каматна стопа.

Како гранична каматна стопа се смета на еден конкурс понудена најниска каматна стопа по бараните заеми што можат да се дадат со обзир на расположивите средства.

Граничната каматна стопа се утврдува на начинот предвиден во претходниот став, врз основа на сите евидентирани барања за заем поднесени до банката од оние заемобаратели што ги исполнуваат условите од чл. 3 на оваа уредба.

На сите заемобаратели што на ист конкурс се здобиле со правото на заем им се даваат заеми по граничната каматна стопа.

Член 22

Заемобарателите што понудиле гранична или повисока каматна стопа можат да добијат заем само ако стручната банчина комисија врз основа на инвестициониот елаборат утврди дека од приходите што ќе се остварат од инвестициониот објект ќе можат да го вратат заемот и да ја платат понудената камата.

Член 23

Ако банката го одбие заемобарателот од учествувањето во конкурсот или ако врз основа на оценката на инвестициониот елаборат одбие да му даде заем на заемобарателот што учествувал во конкурсот, заемобарателот има право на жалба.

По жалбата против одлуката од Народната банка на ФНРЈ решава стручна комисија именувана од Сојузниот извршен совет, а по жалбата против одлука од комунална банка решава стручната комисија именувана од народниот одбор на околицјата (градот) во која е седиштето на комуналната банка.

Стручната комисија испитува дали заемобарателот исполнува услови од чл. 3 односно дали од приходите што ќе се остварат од инвестициониот објект се обезбедува плаќањето на заемот покрај назначеното на понудената камата.

Решението на комисијата е конечно.

Член 24

Од средствата на општиот инвестиционен фонд при Народната банка на ФНРЈ заемите не можат да се дадат со срок подолг од рокот за отплата пропишан со сојузниот стопански план.

Со сојузниот стопански план може за овие заеми да се пропише и минимална каматна стопа.

Максималните срокови за отплата и минималната каматна стопа за заемите што се даваат од фондовите на народните републики, автономните единици, околиите, градовите и на градските општини со одделни права можат да се утврдат со стопанскиот план на народната република, автономната единица, околицата, градот односно на градската општина со одделни права.

Ако не се утврдат максималните срокови за отплата и минималната каматна стопа од претходниот став, вазжат максималните срокови за отплата и минималната каматна стопа предвидени со сојузниот стопански план.

Член 25

Заемобарателот што, откако му е заемот одобрен, ќе се откаже од заемот, е должен да и плати на банката пенали од 1% од износот на одобрениот заем.

Износите на исплатените пенали одат во корист на инвестициониот фонд од кој е одобрен заемот.

Член 26

Со сојузниот стопански план може да се определи кој износ од вкупните средства на Општиот инвестиционен фонд во текот на годината ќе биде по исклучок издвоен и ставен на располагање за давање заеми за определени категории инвестиции. За овие категории инвестиции можат да се пропишат со сојузниот стопански план и одделни услови за давање заем.

Со стопанскиот план на народните републики, автономните единици, околиите, градовите и на градските општини со одделни права може да се определи кои износи на вкупните средства од нивните инвестициони фондови во текот на една година ќе бидат по исклучок издвоени и ставени на располагање за давање заеми за определени категории инвестиции. За овие категории можат да се определат со тие стопански планови и одделни услови за давање заем.

Член 27

Заемите од средствата на фондовите на народните републики, автономните единици, околиите, градовите и на градските општини со одделни права се даваат на начинот предвиден за заемите од Општиот инвестиционен фонд преку банките што ќе ги овласти за тоа извршниот совет на народната република или на автономната единица, односно народниот одбор на околицата (градот) или градската општина со одделни права, спрема тоа кој го основал фондот.

Член 28

За да се обезбедат средства за давање инвестициони заеми за селското стопанство, како и помали инвестициони заеми за други цели, Народната банка на ФНРЈ може од одделен контингент да им дава преку конкурс долгорочни заеми на комуналните и на другите банки.

V. ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ПОВАРУВАЊАТА ПО ИНВЕСТИЦИОНИТЕ ЗАЕМИ

Член 29

Банката може да го обуслови склучувањето на договорите за заем со стопанските, задружните и други општествени организации со давање гаранција од страна на околицата или градот. На ист начин може да постапи Народната банка на ФНРЈ

кога им дава заеми на комуналните и на другите банки.

Ако банката смета дека приходите од постоејќите извори на околицата (градот) што треба да служат за гаранција не и' даваат доволно, обезбедување за заемот, банката може склучувањето на договорите за заем да го обуслови со гаранција од автономната единица односно народната република.

Член 30

За инвестиционите заеми на околица (град, градска општина со одделни права) банките можат да бараат како обезбедување гаранција од автономната единица или народната република, а за инвестиционите заеми на автономните единици банките можат да бараат гаранција од народната република.

Член 31

Со сојузниот стопански план може давањето на гаранцијата да се обуслови со депонирање при банката еден дел од сопствените фондови на народната република, автономната единица, околицата односно градот.

VI. КАЗНЕНИ МЕРКИ ПОРАДИ ПОВРЕДИ НА ОДРЕДБИТЕ ОД ОВАА УРЕДБА

Член 32

Со парична казна до 2,000.000 динара ќе се казни:

1) банката што ќе склучи договор за заем за инвестиции за други цели а не за оние што се предвидени со оваа уредба;

2) банката што за заемите за инвестиции користи средства за кои не е пропишано дека можат да се употребат како долгорочни;

3) банката што не се придржува кон одредбите за конкурсот, каматните стоки и сроковите за отплата, за определување износите што можат да се употребат за кредитирање определени категории стопански организации, стопански гранки и области, односно одредбите за ограничување износот на кредитите;

4) банката што не ќе испрати до Народната банка на ФНРЈ прелист од договорот за заем за инвестиции;

5) стопанската, задружната или општествената организација што не го користи заемот за целите предвидени со договорот за заемот.

Со парична казна до 100.000 динари ќе се казни стопанската организација што користи инвестиционен заем кај банката а не ги испрати до банката своите месечни книговодствени состојби и годишните завршни сметки.

Со парична казна до 50.000 динари, ќе се казни за некое од дејствијата од претходниот став и одговорното лице во банката односно во стопанската или општествената организација.

Член 33

На повредите на одредбите од оваа уредба и на постапката за примена на казнените мерки предвидени со неа ќе се применуваат одредбите на чл. 76—83 од Уредбата за управување со опшните средства на стопанските организации (Службен лист на ФНРЈ" бр. 52/53).

Државната арбитража по постапката за изрекување казни мерки, или по тужба на една од договорните странки, ќе го поништи договорот за заем за инвестиции склучен за други цели од оние што се предвидени со оваа уредба.

Член 34

Со парична казна до 50.000 динари ќе се казни за прекршок лицето што не го користи заемот за целите предвидени со договорот за заемот.

Административно-казнената постапка се води и решение за прекршокот од претходниот став се

донесува по одредбите од Основниот закон за претходните.

VII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 35

Банките можат да им даваат заеми на градовите, градските општини со одделни права и на општините за станбена и комунална изградба, како и на поодделни лица за станбена изградба.

Одредбите од оваа уредба ќе се применуваат согласно и на заемите од претходниот став.

Поблиски прописи за овие заеми како и за заемите за други инвестиции од чл. 2 точ. 2 може да донесува Сојузниот извршен совет.

Член 36

Сојузниот извршен совет може да определи заемобарателот кога поднесува барање за инвестициониот заем, по исклучок од одредбата на чл. 20 ст. 2 од оваа уредба, да не мора да го испрати до банката сиот инвестиционен елаборат туку само инвестиционата програма.

Банката со таков заемобарател, ако на конкурсот се здобие со правото на заем, ќе склучи предоговор за заемот.

Во предоговорот ќе се предвиди рокот во кој е заемобарателот должен да го испрати до банката сиот инвестиционен елаборат (инвестиционата програма и генералниот проект).

Банката е во обврска да склучи со заемобарателот по поднесувањето на сиот инвестиционен елаборат договор за заемот само во случај ако резултатите во поглед на рентабилноста на инвестициониот објект, висината на средствата потребни за изградба и траењето на изградбата од генералниот проект не се помалку повољни од резултатите од инвестиционата програма.

Член 37

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 40

28 јануари 1954 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

31.

Врз основа на чл. 20 точ. 1 од Законот за спроведување на Уставниот закон, Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА КРЕДИТИТЕ ЗА ОБРТНИ СРЕДСТВА И ДРУГИ КРАТКОРОЧНИ КРЕДИТИ

I ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Кредитите за обртни средства и други краткорочни кредити ги дава Народната банка на ФНРЈ и другите банки основани по посебни прописи.

Член 2

Кредитите за обртни средства на стопанските организации се:

- 1) кредити за постојани обртни средства, и
- 2) кредити за дополнителни обртни средства.

Кредитите за постојани обртни средства на стопанските организации служат за обезбедување на запасите на материјали, производството во тек и запасите на готови производи, нужни за вршење на редовна дејност на стопанските организации.

Кредитите за дополнителни обртни средства на стопанските организации служат за обезбедување

дополнителни и вонредни потреби во обртните средства на стопанските организации.

Член 3

Кредитот за постојани обртни средства банката и' го дава на стопанската организација истовремено со инвестициониот заем (чл. 6 од Уредбата за заемите за инвестиции во стопанството) и на начинот предвиден за давање инвестициони заеми.

Кредитот за дополнителни обртни средства Народната банка на ФНРЈ им го дава на стопанските организации преку одделен конкурс, а другите банки на начинот што ќе го определат нивните управни одбори.

Член 4

Барање за добивање кредит за обртни средства можат да поднесат до банката стопанските организации што ги исполнуваат следните услови:

- 1) да имаат родно и ажурно книговодство;
- 2) да имаат средено финансиско пословање;
- 3) редно да им одговараат на своите обврски спрема банката;
- 4) активата да им е поголема од пасивата;
- 5) приходите да им се поголеми од расходите.

Ако стопанската организација не ги исполнува условите од точ. 4) и 5) од претходниот став, или ако износот на кредитот што го бара го преминува редовниот обем на нејзиното пословање, банката ќе бара од стопанската организација претходно да прибави гаранција за кредитот од народниот одбор на околицата (градот).

Ако банката смета дека приходите од постоеќите извори на околицата (градот) што треба да служат за гаранција, не и' даваат доволно обезбедување за кредитот, таа може давањето на кредитот да го обуслови со гаранција од автономната единица односно народната република.

Член 5

Краткорочните парични средства банките можат да ги користат исклучиво за краткорочно кредитирање.

Член 6

Корисниците на кредитот можат средствата добивени по одредбите од оваа уредба да ги користат само за целите за кои им се дадени.

Член 7

На кредитите добивени по одредбите од оваа уредба корисниците на кредитите плаќаат камата.

На кредитот што не ќе го врати должникот во рокот, тој е должен да плати, покрај редовната камата, и затезна камата.

Член 8

Стопанските организации што со конкурсот се здобиле со правото на кредит, а не ќе склучат договор за кредитот или ја известат банката дека не сакаат да го користат одобренит кредит, должни се да платат пенали во висина од 2% од износот цитиран во своето барање за кредит.

Член 9

Стопанската организација што ќе склучи договор за кредитот должна е така добивените средства да ги пренесе на својата жиро сметка при банката.

Член 10

Стопанската организација е должна да ги испраќа своите месечни книговодствени состојби и годишните завршни сметки до банката при која има своја жиро сметка и до банката при која го користи кредитот.

Член 11

Банката може да врши преглед на книгите на стопанската организација со која склучила договор за кредитот.

II. ДОГОВОР ЗА КРЕДИТОТ**Член 12**

Меѓусебните права и обврски на банката и на корисникот на кредитот се утврдуваат со писмен договор за кредитот.

Член 13

Договорот за кредитот мора да го содржи износот на кредитот, рокот за негово враќање, каматната стопа и целта на кредитот.

Договорот за кредитот може да содржи и одредби за обезбедување враќањето на кредитот.

Член 14

Во договорот за кредитот се внесуваат и одредбите за правата на договорните страни за случај на неизвршување нивните обврски.

Со договорот можат да се предвидат особено следните права на банката:

1) да го откаже кредитот и бара наплата на сиот износ на искористениот кредит ако корисникот на кредитот не ги употребува добивените средства за целите предвидени со договорот;

2) да го откаже кредитот ако утврди во текот на користењето на кредитот дека корисникот не ги исполнува условите од чл. 4 на оваа уредба.

Со договорот се предвидува и обврска на банката да плаќа договорна казна во висина од 2% годишно од износот на кредитот што не му го ставила на корисникот на располагање во договорениот срок или во договорениот износ. Плаќањето на договорната казна не го исклучува правото на корисникот на кредитот да бара надокнада на штетата.

III. КРЕДИТИ ЗА ОБРТНИ СРЕДСТВА НА СТОПАНСТВОТО**1. Кредити за постојани обртни средства****Член 15**

Кредитите за постојани обртни средства им се даваат на стопанските организации на постојано користење.

Стопанската организација може да го откаже кредитот за постојани обртни средства или да бара негово намалување со отказан срок кој не може да биде помал од три месеци.

Член 16

Постојаните обртни средства за трговските претпријатија ги обезбедува оснивачот.

Член 17

Со договорот за кредитот за постојаните обртни средства се определуваат траншите на кредитот спрема сроковите за пуштање во работа поодделни погони.

Член 18

Стопанските организации на добивениот кредит за постојани обртни средства плаќаат камата по стопата што важи за кредитите за постојани обртни средства дадени во моментот на склучувањето на договорот за кредитот (чл. 22 ст. 4 од оваа уредба).

Член 19

Обврските од договорот за кредитот за постојани обртни средства што околија, град, градска општина со одделни права, општина, автономна единица, народна република, федерацијата, или стопанска и општествена организација го склучиле со банката заради оснивање ново претпријатие (дуќан), по запишувањето во регистарот на актот за оснивање ново претпријатие односно дуќан (чл. 17 и 57 од Уредбата за оснивање претпријатија и дуќани — „Службен лист на ФНРЈ“, бр. 51/53) преминуваат на тоа претпријатие (дуќан), а оснивачот — потписник на договорот останува и натаму во обврската од договорот, но како гарант.

2. Кредити за дополнителни обртни средства**Член 20**

Во барањето за добивање кредит за дополнителни обртни средства преку конкурс стопанската организација е должна да го наведе износот, целта и рокот за враќање на кредитот, како и да понуди каматна стопа што може да ја плати.

Член 21

Каматната стопа на кредитите за дополнителни обртни средства се формира врз основа на вкупно поднесените барања за кредит и понудените каматни стопи, како и средствата за давање на овие кредити со кои располага банката.

Член 22

Кредити за дополнителни обртни средства добиваат само оние стопански организации што во своето барање на конкурсот понудиле гранична или поголема каматна стопа.

Како гранична каматна стопа се смета на еден конкурс понудена најниска каматна стопа по барањите кредити што можат да се дадат со обзир на расположивите средства.

Граничната каматна стопа се утврдува на начинот предвиден во претходниот став врз основа на сите евидентирани барања за кредит поднесени до банката од оние заемобаратели што ги исполнуваат условите од чл. 4 на оваа уредба.

На сите стопански организации што на ист конкурс се здобиле со правото на кредит им се даваат кредити по граничната каматна стопа.

Член 23

Кредитите за дополнителни обртни средства банката им ги дава на стопанските организации, по правило, со рок од три месеци.

Сојузниот извршен совет може да пропише и други срокови за поодделни категории стопански организации.

Член 24

Стопанските организации можат да и го откажат на банката добивениот кредит за дополнителни обртни средства делум или во целост со отказан срок кој не може да биде помал од еден месец.

Член 25

Сојузниот извршен совет може да определи одделен начин и услови за давање кредитот за дополнителни обртни средства на определени категории стопански организации.

IV. КРАТКОРОЧНИ КРЕДИТИ ЗА ДРУГИ ПОТРЕБИ**Член 26**

Банките можат по барање од соодветниот наредодавец за извршување на буџетот да одобрат кредит на околија, град, градска општина со одделни права, општина, автономна единица, народна република и на федерацијата за намирување текуштите буџетски расходи кога тие расходи не можат да се покријат со буџетските приходи поради нерамномерниот прилив на тие приходи во текот на буџетската година.

Кредитите од претходниот став можат да се даваат во висина до една четвртина од расходите одобрени со буџетот за текушната година.

На федерацијата, на народните републики и автономните единици може да им се даде кредит ако постои за тоа одлука од Сојузниот извршен совет односно од републичкиот извршен совет.

На околии, градови и градски општини со одделни права може да им се даде кредит ако прибават гаранција од народната република, а на општини ако прибават гаранција од околијата.

Кредит по овој основ можат да користат само оние околии, градови, градски општини со одделни

права, општини, автономните единици и народни републики што во целост го намирале долгот по истиот основ од претходната година.

Банката може да ги дава овие кредити само во текот на првите три тримесечја на буџетската година.

Срокот за враќање на кредитот не може да биде подолг од крајот на буџетската година во која е кредитот даден.

За обезбедување на овие кредити банката има право на залог на приходите од должниците, согласно одредбите од Законот за буџетите.

Член 27

На установите со самостојно финансирање банката им дава кредит врз базата на нивните одобрени претсметки на приходите и расходите за текуштата година, а за покривање на текуштите расходи што поради нерамномериот прилив на приходи не можат да се покријат од текуштите приходи.

Кредитите им ги одобрува банката на установите со самостојно финансирање со краен срок за исплата до крајот на годината.

Банката може по овие кредити да бара гаранција од органот односно организацијата што ја основала установата како и други гаранции.

Член 28

На заводите за социјално осигурување банката им дава кредити за исплата на обврските спрема осигурениците и за расходите на редовно послужување на заводот. Овие кредити банката ги дава во висината во која со републичките општествени планови се утврдуваат постојаните обртни средства на заводите за социјално осигурување.

На заводите за социјално осигурување на народните републики и на заводите за социјално осигурување на автономните единици им се даваат кредити со гаранција од народната република, а на заводите за социјално осигурување на околиите и градовите, со гаранција од околицјата односно градот.

Член 29

Каматните стопи за кредит на околии, градови, градски општини со одделни права, општини, автономни единици, народни републики, установи со самостојно финансирање и на заводи за социјално осигурување се определуваат по прописите што ги донесува Сојузниот извршен совет.

Член 30

Потрошувачките кредити им се одобруваат на граѓаните како и кредитите на имателите на приватните занаетчиски дуќани по прописите што ги донесува Сојузниот извршен совет.

V. КАЗНЕНИ МЕРКИ ПОРАДИ ПОВРЕДИ НА ОДРЕДБИТЕ НА ОВАА УРЕДБА

Член 31

Со парична казна од 1.000.000 динари ќе се казни банката:

- 1) ако краткорочните парични средства не ги користи исклучиво за краткорочно кредитирање;
- 2) ако за давањето на кредитот не склучи писмен договор;
- 3) ако не се придржува кон одредбите за курсот, каматните стопи и сроковите за отплатување како и за определување износите што мораат да се употребат за кредитирање определени категории стопански организации, стопански гранки и области.

Со казната од претходниот став ќе се казни и стопанска организација ако кредитите за обртни средства не ги користи за целите за кои и' се дадени.

Со парична казна до 100.000 динари ќе се казни стопанска организација ако не ги испраќа до банката своите месечни книговодствени состојби и годишни завршни сметки.

Со парична казна до 50.000 динари ќе се казни за некое од дејствијата од претходните ставови договорното лице во банката односно во стопанската организација.

Член 32

На повредите на одредбите од оваа уредба и на постапката на казнените мерки предвидени со неа ќе се применуваат одредбите од чл. 76—83 од Уредбата за управување со основите средства на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 52/53).

Член 33

Со парична казна до 50.000 динари ќе се казни за прекршокот лицето што не го користи засмол за целите предвидени со договорот за засмол.

Административно-казнената постапка се води и решението за прекршокот од претходниот став се донесува по одредбите од Основниот закон за прекршоците.

VI. ПРЕОДНИ ОДРЕДБИ

Член 34

На стопанските организации основани до влегувањето во сила на оваа уредба ќе им даде кредити за постојани обртни средства Народната банка на ФНРЈ преку конкурс.

Член 35

Вкупниот обем на средствата што ќе им ги даде Народната банка на ФНРЈ на стопанските организации од претходниот член во вид на кредит за постојани обртни средства ќе го определи Сојузниот извршен совет.

Обемот на овие средства може да се определи и по поодделни области, гранки и категории на стопански претпријатија.

Член 36

Во барањето за одобрување кредит за постојани обртни средства стопанската организација од чл. 34 на оваа уредба е должна да го цитира износот на кредитот, како и да понуди висина на каматната стопа што може да ја плати.

Барањето за кредит се поднесува до филијалата на Народната банка на ФНРЈ при која стопанската организација има текушта сметка.

Член 37

Каматата на кредитите за постојани обртни средства дадена на стопанските организации од чл. 34 на оваа уредба се формира врз основа на закупно поднесените барања за кредит и понудените каматни стопи, како и средствата што врз основа на чл. 35 од оваа уредба ќе се определат за давање на тие кредити.

Член 38

Кредит за постојани обртни средства добиваат само оние стопански организации од чл. 34 на оваа уредба што во своето барање понудиле граѓанска или поголема каматна стопа (чл. 22 од оваа уредба).

Член 39

Сите кредити за редовни обртни средства одобрени по досегашните прописи, треба да се вратат за три месеци по денот на првиот конкурс што ќе се одржи во смисла на одредбата на чл. 36 од оваа уредба.

Член 40

Со пропис од Сојузниот извршен совет може на определени категории стопански организации да се определи одделен начин и услови за давање кредит за постојани обртни средства.

Член 41

Сроковите за одржување конкурс за добивање кредит за постојани обртни средства ги определува Народната банка на ФНРЈ во согласност со Сојузниот извршен совет и ги објавува во „Службениот лист на ФНРЈ“.

VII. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 42

На 1 мај 1954 година престануваат да важат:

Уредбата за каматните стопи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 25/52 со измените и дополненијата во бр. 61/52 и 15/53);

Одредбите на чл. 28 до 32 од Уредбата за основите на работењето на стопанските претпријатија („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 10/52);

Уредбата за кредитирање на стопанските организации за обртните средства („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 45/52 со измените и дополненијата во бр. 53/52 т.);

Упатството за кредитирањето („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 25/52);

Решението за начинот и елементите за утврдување обртните средства на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 45/52 со измените и дополненијата во бр. 53/52 т.);

Решението за времено кредитирање на стопанските организации со обртни средства („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 63/52);

Решението за одделен кредит на стопанските организации поради времен недостиг на ликвидните средства не можат да им одговорат на своите обврски („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 52/53), како и другите прописи што се во спротивност со одредбите од оваа уредба.

Член 43

Оваа уредба влегува во сила од денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 41

26 јануари 1954 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

32.

Врз основа на чл. 20 точ. 1 од Законот за спроведување на Уставниот закон, Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ЗАЕДНИЦИТЕ НА ЕЛЕКТРОСТОПАНСКИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА

I. Основни одредби

Член 1

Снабдувањето на потрошувачите со електрична енергија е јавна служба што је вршат претпријатијата за производство, пренос и продажба на електричната енергија.

Член 2

Претпријатијата за производство и пренос на електрична енергија што во процесот на производството и преносот на енергијата се меѓусебно технички поврзани, задолжително се здружуваат во заедници на електростопанските претпријатија (во натамошниот текст: заедница).

Здружувањето на претпријатија во заедници се врши со цел за поекономично користење на електроенергетските постројки, задоволување потребите на потрошувачите во електричната енергија и проширување електростопанскиот систем и електрификација.

Заедницата може да биде носител на кредит за инвестициона изградба во електростопанството.

Член 3

Во заедницата можат да се здружат претпријатијата за производство и претпријатија за пренос на електричната енергија што со другите претпријатија — членови на заедницата не се технички поврзани, како и претпријатијата за продажба на електричната енергија (дистрибутивни претпријатија).

За приемот на претпријатијата од претходниот став во заедницата одлучува управниот одбор на заедницата.

Член 4

Заедниците ги оснива републичкиот извршен совет, а Сојузниот извршен совет, ако се здружуваат во заедницата претпријатија од територии на две или повеќе народни републики.

Со одлуката за оснивањето на заедницата се определуваат претпријатијата што се здружуваат во заедница задолжително, срокот во кој мора заедницата да се конституира, како и името и седиштето на заедницата.

Републичкиот односно Сојузниот извршен совет решава за излегувањето на поодделни претпријатија од заедницата, како и за задолжително здружување новоосновани претпријатија во заедница.

Член 5

Правата и обврските на здружените претпријатија спрема заедницата и правата и обврските на заедницата спрема здружените претпријатија се определуваат со статутот на заедницата и со договорите за купопродажба на електричната енергија што ги склучува заедницата со секое од здружените претпријатија.

Член 6

Со заедницата управуваат работните колективи на задружените претпријатија и работниот колектив на заедницата преку своите избрани претставници во управниот одбор на заедница.

Член 7

Заедницата е правно лице.

Заедницата си има свое име (фирма) и седиште.

Заедницата се регистрира кај окружниот суд на чие подрачје е седиштето на заедницата, а по прописите што важат за стопанските претпријатија.

Член 8

Заедницата послува по прописите што важат за претпријатијата доколку со оваа уредба не е определено поинаку.

II. Органи и статут на заедницата

Член 9

Органи на заедницата се управниот одбор и директорот.

Член 10

Со статутот на заедницата се определува бројот на членовите на управниот одбор што ги избираат поодделни здружени претпријатија и работниот колектив на заедницата, со тоа што секое здружено претпријатие и работен колектив на заедницата да мораат да бидат застапени во управниот одбор најмалку со по еден член.

Членовите на управниот одбор ги избираат работничките совети на задружените претпријатија односно работните колективи на заедницата.

Член 11

Правата и должностите на управниот одбор, како и начинот на неговата работа, се определуваат со статутот на заедницата.

Член 12

Управниот одбор решава полноважно ако на седницата присуствуваат повеќе од половината членови.

Одлуките се донесуваат со мнозинство гласови на присутните членови.

Со статутот можат да се определат прашањата за чие полноважно решавање е потребно квалификувано мнозинство или едногласност од сите присутни членови на управниот одбор.

Член 13

Управниот одбор може од редот на своите членови да избере претседателство. Претседателството ги решава текуштите прашања за кои ќе го овласти управниот одбор или статутот на заедницата.

Управниот одбор има како свој орган тарифен одбор составен од сгрупувања. Тарифниот одбор се занимава со прашањата на цените и тарифите на електричната енергија и составува предлози на цените односно тарифите.

Член 14

Директорот на заедницата го назначува извршниот совет што је основал заедницата. Директорот се назначува спрема извршен конкурс, доколку извршниот совет не ќе одлучи поинаку.

Директорот е член на управниот одбор.

Член 15

Директорот ги раководи работите на заедницата, склучува договори и полноважно ја застапува заедницата пред државните органи, членовите на заедницата и другите правни и физички лица.

Член 16

Задружните претпријатија се должни да се придржуваат кон одлуките од управниот одбор на заедницата донесени во рамките на овластенијата што му се дадени со статутот на заедницата и со сваа уредба.

Ако здруженото претпријатие смета дека одлуката од управниот одбор е во спротивност со статутот или со прописите, може да бара со тужба кај надлежната окружна државна арбитража да утврди арбитражата дека ваква одлука нема важност за тоа претпријатие.

Тужбата, по правило, не го задржува извршувањето на одлуката од управниот одбор.

По барање од здруженото претпријатие — тужител, арбитражата може да го одложи извршувањето на оспорената одлука ако најзиното извршување би му сторило на тужителот штета што тешко би можела да се поправи, а со одлагањето да не и се стори поголема штета на заедницата.

Член 17

Статутот на заедницата го донесува управниот одбор во рокот предвиден со решението за оснивањето.

Статутот на заедницата го одобрува извршниот совет што го донесол решението за оснивањето на заедницата.

III. Склучување договори за купопродажба на електричната енергија

Член 18

Здружените претпријатија се должни сето производство на електричната енергија да и го продаваат на заедницата, освен оној дел на енергијата што го троши самиот план за производство на електричната енергија (електрана).

Продажбата на електричната енергија на заедницата и преносот на таа енергија се врши врз основа на поединечни договори што ги склучува заедницата со здружените претпријатија.

Член 19

Продажбата на електричната енергија на дистрибутивните претпријатија и на други големи потрошувачи ја врши заедницата врз основа на договорите со овие претпријатија.

Со статутот на заедницата ќе се опред. ат условите под кои поодделни големи потрошувачи можат да ја купуваат енергијата непосредно од заедницата.

Член 20

Склучувањето на договорите за купувачка, односно пренос и продажба на електричната енергија задолжително е за заедницата и за здружените претпријатија.

Основните елементи и условите за склучување договори за купопродажба и пренос на електричната енергија се определуваат со статутот на заедницата.

Член 21

Споровите што ќе настанат околу склучувањето на договорите ги решава избраниот суд.

Избраниот суд се формира за решавање на секој поединечен спор и се состои од три члена. По еден член на избраниот суд именуваат стопанските во спор, а избраните судии согласно го избираат третиот член за претседател. Ако не се согласат за избор на претседателот, ќе го именува окружната државна арбитража надлежна спрема седиштето на заедницата.

Против одлуката од избраниот суд има место на тужба поради ништаноста.

IV. Цени и тарифи на електричната енергија

Член 22

Цената по која заедницата ја купува електричната енергија од здружените претпријатија за производство на електричната енергија, како и цената по која заедницата им ја продава електричната енергија на дистрибутивните претпријатија и на други големи потрошувачи (чл. 19 ст. 2), се определува со договор.

Член 23

Републичкиот извршен совет ги определува највисоките цени по кои заедницата или дистрибутивните претпријатија можат да ја продаваат електричната енергија за потребите на претпријатија од поодделни стопански гранки.

Член 24

Тарифата по која дистрибутивното претпријатие им ја продава електричната енергија на потрошувачите је определува народниот одбор на околијата (градог, градската општина со оделни права) по предлог од дистрибутивното претпријатие.

Ако републичкиот извршен совет ги определува највисоките цени на електричната енергија по чл. 23 ст. 2, цените во тарифата на дистрибутивното претпријатие не можат да бидат повисоки од цените определени од републичкиот извршен совет за претпријатијата од поодделни стопански гранки.

Против одлуката од народниот одбор за определување на тарифата, дистрибутивното претпријатие може да подаде жалба до републичкиот извршен совет.

V. Утврдување и распределба на вкупниот приход на заедницата

Член 25

Претпријатијата за производство, пренос и продажба на електричната енергија по утврдуваат вкупниот приход и ја вршат неговата распределба по прописите за утврдување и распределба на вкупниот приход на стопанските организации.

Член 26

Заедницата го утврдува својот вкупен приход по општите прописи за утврдување вкупниот приход на стопанските организации.

Добивката што ја остварила заедницата, по оданочувањето со сојузниот и републичкиот данок на добивката, се распределува на резервниот и инвестициониот фонд на заедницата и платниот фонд на работниците и службениците на заедницата.

Управниот одбор на заедницата може да определи делот од добивката, по издвојувањето во фондовите од претходниот став, да се распредели на здружените претпријатија на начинот предвиден со статутот.

Добивката што ќе им припадне на здружените претпријатија по распределбата од претходниот став не подлежува на повторно оданочување со сојузниот и републичкиот данок на добивката.

Член 27

Минималниот процент на добивката кој се внесува во инвестициониот фонд и резервниот фонд на заедницата се определува со статутот.

Управниот одбор на заедницата го определува за секоја година процентот на добивката што оди во инвестициониот фонд и резервниот фонд, со тоа што тој процент да не може да биде помал од оној што е определен со статутот.

Со републичкиот сплитствен план може да се определи процентот на добивката што е должна заедницата да го внесе во својот резервен односно инвестициониот фонд.

Член 28

Процентот на добивката што се внесува во платниот фонд на работниците и службениците на заедницата го определува управниот одбор по предлог од синдикалната подружница на заедницата.

Ако управниот одбор и синдикалната подружница на работниците и службениците на заедницата не се согласат за овој процент, спорот ќе го расправи комисија именувана од републичкиот државен секретар за работи на стопанството. Во оваа комисија мора да биде застапен претставник од земскиот одбор на синдикатите.

Член 29

Во остварената добивка на заедницата што не им се распределува на здружените претпријатија не учествува околицата (градот).

VI. Право на надзор на заедницата

Член 30

Заедницата има право:

1) да врши надзор над техничката исправност на постројките за производство и пренос на електричната енергија од кои зависи редната испорака на енергијата по договорот за испораката;

2) да врши надзор над редовното одржување на средствата на телекомуникационите врски и релејна заштита што служат за заедницата употреба на здружените претпријатија;

3) да контролира дали претпријатијата ги исполнуваат сите подготвителни дејствија за извршување на обврските по договорот за испорака на електричната енергија.

Член 31

Заедницата има право на здружените претпријатија да им издава преку својата диспечерска служба, а според потребите на потрошувачите, налози со кои се определува оптималното искористување на расположивите капацитети на електроенергисните.

Член 32

Претпријатијата здружени во заедница не можат да ја менуваат намената на основните средства што служат за производство или пренос на електричната енергија, ниту овие средства да ги про-

дадат или дадат во закуп без согласност од заедницата.

Член 33

Ако заедницата, во вршењето правото на надзор, утврди дека претпријатието не ги одржува во исправна состојба постројките или средствата за врски, односно дека не презема подготвителни работи што е должно да ги преземе (чл. 30), или дека не ги извршува налозите од диспечерската служба (чл. 31) или дека располага со средствата без согласност од заедницата (чл. 32) ќе му укаже на претпријатието на таа неправилност и ќе го повика да ја отклони и да ја надокнади штетата доколку е сторена.

Одлуката за надокнада на штетата ја донесува управниот одбор на заедницата. Против оваа одлука претпријатието може да подаде тужба до надлежната државна арбитража.

Ако заедницата утврди дека претпријатието со својата неправилна работа го загрозува редното снабдување на потрошувачите со електрична енергија, ќе му предложи на републичкиот извршен совет да донесе решение за присилна управа над претпријатието.

VII. Надзор на државните органи

Член 34

Надзор над работата на заедницата вршат органите на електроенергетската инспекција, како и другите надлежни државни органи по посебни прописи.

Член 35

Републичкиот државен секретар за работи на стопанството, односно органот што ќе го овласти тој, има право во случај на недостиг на електрична енергија да и издава налози на заедницата во полед на приоритетниот ред за снабдување со електричната енергија.

VIII. Казени и други мерки поради повреда на одредбите од оваа уредба

Член 36

Од претпријатие кое со дејствие сторено спротивно на одредбите од оваа уредба прибавило за себе и имотна корист, ќе му се одземе целокупниот износ на така прибавената корист.

Член 37

Со парична казна од 20.000 до 1.000.000 динари ќе се казни претпријатието ако во рокот определен во одлуката за оснивање заедница не се здружи во заедницата.

Со казната од претходниот став ќе се казни дистрибутивното претпријатие ако при продажбата на електричната енергија не се придржува кон одобрените тарифи.

За дејствие од ст. 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во претпријатието со парична казна од 1.000 до 10.000 динари.

Член 38

Со парична казна од 20.000 до 1.000.000 динари ќе се казни заедницата;

а) ако во своето поседување не се придржува кон цените определени од републичкиот извршен совет за продажни категории потрошувачи;

б) ако не ги извршува налозите од републичкиот државен секретар за работи на стопанството во полед на приоритетниот ред за снабдување со електрична енергија.

За некое дејствие од претходниот став ќе се казни и одговорното лице во заедницата со парична казна од 1.000 до 10.000 динари.

Член 39

На повредите на одредбите од оваа уредба и на постапката за примена на со неа предвидените каз-

нени и други мерки ќе се применуваат и одредбите на чл. 75 до 83 на Уредбата за управување со основните средства на стопанските организации.

IX. Преодни и завршни одредби

Член 40

Погоните за производство на електрична енергија (електрани) во состав на поодделни стопански претпријатија, што служат претежно за задоволување потребите на други потрошувачи а се вклучени во далекуводна мрежа, ќе се издвојат во самостојни погони или како самостојни претпријатија во рок од 60 дена од денот на влегувањето во сила на оваа уредба.

Одлуката за издвојување на погоните донесува републичкиот извршен совет.

Член 41

Постоеќите електростопански системи и пресметковни центри ќе престанат со работа во рокот и на начинот што ќе го определи републичкиот извршен совет.

Член 42

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 56
26 јануари 1954 година
Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

33.

Врз основа на чл. 20 точ. 1 од Законот за спроведување на Уставниот закон, Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ГРАДЕЖНИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА

Член 1

Како градежно претпријатие односно градежен занаетчиски дуќан се смета секоја организација чиј исклучив предмет на пословањето е постојано и самостојно вршење градежна дејност.

Член 2

Градежните претпријатија се осниваат и пословаат по општите прописи за оснивањето и пословањето на претпријатијата.

Градежните занаетчиски дуќани се осниваат и пословаат по општите прописи за оснивањето и пословањето на занаетчиските дуќани.

Член 3

Градежното претпријатие го сочинуваат по правило градилишта и погони.

Градилиштето е основна производна единица на претпријатието за извршување градежна задача на определено место.

Погонот е специјализирана помошна (производна или услужна) единица на претпријатието, која работи за потребите на основната дејност на претпријатието.

Член 4

Прописите за оснивање погони на стопанските претпријатија, за односите помеѓу претпријатијата и погоните, за правото на погоните на издвојување, за односите на погоните и народниот одбор, за утврдување и распределба на вкупниот приход на погоните, како и другите општи прописи за погонските и работните единици на претпријатијата, важат и за погоните во состав на градежните претпријатија.

Член 5

Градилиштето оснива градежното претпријатие.

За оснивање градилиштето не е потребно одобрувањето од народниот одбор предвидено со општите прописи за оснивање погонски и работни единици на претпријатијата.

Односот помеѓу претпријатието и градилиштето се регулира со правилата на претпријатието во рамките на одредбите од оваа уредба.

Член 6

Во градилиштето што со обзир на предвидените работи мора да постои подолго време и во кое е запослен поголем број работници, се формираат органи на управувањето по општите прописи за формирање органи на управувањето на претпријатијата.

Правата и должностите на органите на градилиштето и нивниот однос спрема органите на претпријатието се регулира со правилата на претпријатието.

Член 7

Претпријатието му дава основни средства на користење на градилиштето и му обезбедува потребни обртни средства.

Претпријатието може основните средства дадени на користење на едно градилиште да ги одземе од тоа градилиште и да му ги даде на користење на друго.

Амортизацијата и каматата на основните средства го товарат, по принцип, она градилиште што ги користи тие средства.

Градилиштето има право да ги користи средствата од оној дел на амортизациониот фонд што служи за инвестиционо одржување на основните средства што ги користи градилиштето, доколку со правилата не е определено поинаку.

Член 8

Со правилата на претпријатието може да се определи под кои услови и до која висина градилиштето може самостојно да склучува договори за кредит од името и за сметка на претпријатието.

Член 9

Вкупниот приход на градилиштето влегува во вкупниот приход на претпријатието.

Вкупниот приход се утврдува и за самото претпријатие без градилиштата и погоните (за централата, управата или дирекцијата).

Претпријатието е должно во своето книговодство да го искажува вкупниот приход за секое градилиште одделно.

Со правилата на претпријатието ќе се определи кој дел од добивката што ја остварило градилиштето му останува на градилиштето на самостојно располагање.

Член 10

Народниот одбор на околицата (градој) односно градската општина со одделни права на чие подрачје се наоѓа градилиштето има право да ги прегледа книгите на претпријатието во поглед на утврдувањето и распределбата на вкупниот приход на градилиштето што се наоѓа на неговото подрачје.

Завршната сметка на претпријатието во оној дел што се однесува до пословањето на градилиштето ја одобрува и народниот одбор на чие подрачје се наоѓа градилиштето.

Член 11

Со стопанскиот план на околицата односно градот на чие подрачје се наоѓа градилиштето се определува кој дел од добивката што ја остварило градилиштето и' припаѓа на околицата односно градот.

Член 12

Градилиштето ги има сите обврски спрема општествената заедница што по општите прописи се должни да ги извршуваат претпријатијата.

Обврските на градилиштето спрема општествена заедница ги извршува градежното претпријатие во чиј состав се наоѓа градилиштето.

Член 13

Градилиштето што е во состојба самостојно да ја врши градежната дејност може да се издвои во самостојно претпријатие само врз основа на заклучок од работничкиот совет на претпријатието во чиј состав се наоѓа градилиштето.

На заклучокот за издвојување на градилиштето е потребна согласност од инвеститорот на работите што ги изведува градилиштето.

Член 14

Градежните претпријатија и градежните занаетчиски дуќани можат да изведуваат градежни објекти и работи само под непосредно раководство од одговорниот стручно лице што има пропишана стручна спрема и стручна пракса.

Член 15

Одговорниот раководител на градежните работи што ги изведува градежното претпријатие може да биде дипломиран инженер на градежна струка или дипломиран инженер на архитектура, со положен државен стручен испит и тригодишна пракса на градење.

Дипломиран техничар со положен државен стручен испит и на малку петгодишна пракса на градење може да биде одговорен раководител само за изведба на градежни работи во рамките на неговата стручна спрема.

Одговорниот раководител на градежни работи на изведба на едноставни помали градежни објекти може да биде и видарски и клесарски мајстор со завршен експлоатацион испит за раководач и петгодишна пракса во својство на работнички.

Поблиски прописи за стручната спрема на раководителите на поодделни видови градежни работи донесува сојузниот Државен секретар за работи на народното стопанство.

Член 16

Секое градилиште мора да има шеф на градилиштето со соодветна стручна спрема и стручна пракса.

Секој занаетчиски погон мора да има раководач со квалификациите пропишани за одговорниот занаетчиски дуќан.

Член 17

Поблиски прописи за извршување на оваа уредба донесува сојузниот Државен секретар за работи на народното стопанство.

Член 18

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. н. бр. 23
28 јануари 1954 година
Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

34

Врз основа на чл. 20 точ. 1 од Законот за спроведување на Уставниот закон, Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА ЗА БАНКИТЕ И ШТЕДИЛНИЦИТЕ

1. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Банкарските работи во Југославија ги вршат Народната банка на Федеративна Народна Република Југославија (во натамошниот текст: Народна

банка) и комуналните банки по одредбите од оваа уредба.

Определени работи на Народната банка Сојузниот извршен совет може да пренесе и на комуналните банки.

Сојузниот извршен совет може да оснива и други банки и да го пропише нивниот делокруг.

Определени банкарски работи можат да вршат и штедилниците.

Член 2

Банките и штедилниците се самостојни стопански организации со одделна потожба.

Прописите што се однесуваат до стопанските организации се применуваат на банките и штедилниците само доколку е тоа изрично спредетено со тие прописи.

Член 3

Банките и штедилниците се правни лица.

Банките и штедилниците послуваат врз основа на стопанскиот план, постоеките прописи и своите статuti.

Член 4

За обврските на Народната банка гарантира Федеративна Народна Република Југославија.

За обврските на комуналната банка и на штедилницата гарантира околицата (градот) чиј е народниот одбор што ги основал.

За определени обврски на комуналната банка може да гарантира и народната република.

За обврските на задружната штедилница гарантира организацијата што је основала штедилницата.

Член 5

Банките и штедилниците наплатуваат камата на кредитот што го даваат.

Банките и штедилниците плаќаат камата на паричните средства вложени кај нив доколку не е пропишано поинаку.

Член 6

Банките и штедилниците имаат право за услугите на банкарските работи да наплатуваат провизија и трошоци според максималната тарифа што ја донесува Народната банка со одобрение од Сојузниот извршен совет.

Банките и штедилниците можат за услугите во банкарските работи да наплатуваат провизија и трошоци и по ставовите пониски од ставовите предвидени во тарифата од првиот став на овој член.

Член 7

Внатрешниот платен промет во Југославија е единствен.

Внатрешниот платен промет се врши преку банките, штедилниците и сите пошти во земјата, со тоа што пресметката помеѓу банките се врши кај Народната банка.

Банките можат да издаваат налози за исплата и вirementи налози само во границите на расположивите средства кај Народната банка.

Сите пошти во земјата должни се да вршат благајничка служба за сметка на Народната банка.

Член 8

Стопанските организации се должни своето целокупно финансиско послување да го вршат преку Народната банка при која задолжително држат тековни сметки и издвоени сметки на наменските средства (фондови).

Народната банка може да договори со комунална банка оваа да преземе воевие наменски сметки од стопанските организации и вршење на нивното финансиско послување преку тие сметки.

Член 9

Банките и штедилниците го применуваат единствениот систем на сметките што го утврдува Народната банка со одобрение од Сојузниот извршен совет.

II. НАРОДНАТА БАНКА НА ФНРЈ

а) Предмет на послушањето

Член 10

Народната банка има исклучиво право на издавање (емитување) пари на територијата на Југославија и тоа право го врши во согласност со општата стопанска политика определена со стопанскиот план.

Издавањето на нови банкноти и ковани пари, пуштањето во оптек и повлекување од оптек поодделни видови банкноти и ковани пари, како и замена на дотраените и оштетените банкноти Народната банка го врши врз основа на законските прописи за парите.

Член 11

Народната банка врши следни работи:

- 1) издава банкноти и ковани пари;
- 2) ги приспособува слободните парични средства;
- 3) врши кредитни работи;
- 4) организира единствен платен промет во земјата, учествува во тој промет и врши функција на средиште за пресметка помеѓу банките;
- 5) го организира и врши платниот промет со странство, а во границите на законските овластенија врши девизно-валутни работи и врши девизна контрола;
- 6) врши благајничка служба во врска со извршувањето на буџетот на федерацијата, народните републики, автономните и локалните единици, а по одлука од Сојузниот извршен совет води и книговодство за извршување на буџетот;
- 7) врши служба по странските заеми на федерацијата, како и служба по внатрешните заеми на федерацијата, народните републики, автономните и локалните единици;
- 8) ги приспособува и обединува статистичките и другите податоци за финансиското послушање на банките и штедилниците како и на стопанските и другите организации;
- 9) врши и други работи што ќе и ги стави во задача Сојузниот извршен совет.

Член 12

Народната банка може да влегува во кредитни и други работни односи со странство и да учествува во меѓународните финансиски организации.

б) Работни единици

Член 13

Народната банка има следни работни единици:

- 1) Главна централа, со седиште во Белград;
- 2) центри за народните републики, со седиште во главните градови на народните републики;
- 3) главни филијали за автономните единици, со седиште во главните градови на автономните единици;
- 4) филијали во местата каде што го бара тоа потребата.

Народната банка може по потреба да оснива и свои експозитури на подрачјето на поодделни филијали.

Делокругот на работните единици на Народната банка и нивната внатрешна организација се утврдуваат со статутот на банката.

Член 14

Заводот за изработка банкноти на Народната банка на ФНРЈ е установа на Народната банка, со одделен статут за организацијата, начинот на работата и управувањето.

Статутот на Заводот за изработка банкноти и правилникот за звањата и платите на работниците и службениците на Заводот го донесува Управниот одбор на Народната банка со одобрение од Сојузниот извршен совет.

аа) Народна банка — Главна централа

Член 15

Главната централа ја усмерува и обединува целокупната работа на Народната банка и ги врши оние банкарски работи што спаѓаат во нејзин делокруг според банчиниот статут и правилниците односно правилниците за работа.

Член 16

Органи на Народната банка како единствена организација а наедно и органи на нејзината Главна централа, се Управниот одбор и Гувернерот.

Управен одбор

Член 17

Управниот одбор на Народната банка управува со банката.

Во делокругот на Управниот одбор спаѓа:

- 1) донесување статут за внатрешната организација и за работата на банката со одобрение од Сојузниот извршен совет;
- 2) давање предлози на Сојузниот извршен совет во врска со изработката на нови банкноти и ковани пари, како и решавање за пуштање во оптек и за повлекување од оптек поодделни видови банкноти и ковани пари;
- 3) донесување одлуки за спроведување на паричната и кредитната политика во послушањето на банката определена со сојузниот стопански план;
- 4) донесување начелни одлуки во поглед на кредитните и другите работни односи на банката со странство;
- 5) пропишување максимална тарифа на провизиите и трошоците за услугите во банкарските работи со одобрение од Сојузниот извршен совет;
- 6) донесување план на приходите и расходите, годишна завршна сметка на банката и годишен извештај за нејзиното послушање;
- 7) решавање за употребата на банчините фондови;
- 8) донесување одлуки за отпис на неаплазивите банчини побарувања и давање овластенија на Гувернерот и на генералните директори на централите за донесување одлуки за отпис на неаплазивите банчини побарувања до определена висина;
- 9) донесување врз основа на законско овластение дополнителни прописи за примена на платниот систем во банката;
- 10) решавање и по други начелни прашања од банчиното послушање.

Член 18

Управниот одбор го сочинуваат: претседател, потпретседател и 13—21 член.

Претседателот, потпретседателот и 6—14 членови ги именува Сојузниот извршен совет.

Гувернерот и претседателите на управните одбори на централите за народните републики се членови на Управниот одбор на Народната банка по својата функција.

Член 19

Претседателот на Управниот одбор ги свикнува седниците на управниот одбор и им претседава.

На седниците на Управниот одбор на Народната банка присуствуваат и вице-гувернерите и генералните директори од централите за народните републики со советодавен глас.

Член 20

Должноста на претседателот, потпретседателот и именуваните членови на Управниот одбор трае две години, со тоа што секоја година се врши сменување и ново именување на една половина членови.

Член 21

Сојузниот извршен совет може да го смени претседателот, потпретседателот и другите именува-

ни членови од Управниот одбор и пред да истече времето за кое се именувани.

Местата на претседателот, потпретседателот и членовите на Управниот одбор упразнети на и кои да е начин се пополнуваат на начинот предвиден во чл. 18 од оваа уредба. Новите членови остануваат на таа должност сè доколку време колку што требало уште да трае членството на лицата на чии места дошле.

Член 22

Управниот одбор ги донесува одлуките на седници.

Ако не се сложи со одлуката од Управниот одбор, Гувернерот на банката може да бара во рок од три дена по нејзиното донесување Сојузниот извршен совет да одлучи за стварта што е предмет на одлуката.

Во случајот од претходниот став Гувернерот на банката може да го запре извршувањето на одлуката од Управниот одбор до решението на Сојузниот извршен совет. Ако Сојузниот извршен совет не донесе решение во рок од еден месец од поднесеното барање одлуката од Управниот одбор останува во важност.

Членовите на Управниот одбор можат да му изнесат на Сојузниот извршен совет свои противразлози во врска со поднесеното барање од Гувернерот на банката.

Гувернер

Член 23

Гувернерот на банката раководи со работата и послушањето на банката врз основа на прописите што постојат, статутот на банката и одлуките од Управниот одбор на Народната банка.

Гувернерот ја претставува Народната банка спрема трети лица.

Во делокруг на Гувернерот спаѓа особено:

- 1) грижа за извршување на сите одлуки од Управниот одбор;
- 2) грижа за сигурноста на златните и девизните резерви со кои ракува банката;
- 3) одлучување за заснивање и престанок на кредитни и други работни односи на банката со странство;
- 4) донесување правилници и правилници за работа за организацијата и вршењето на работите на банката;
- 5) донесување одлуки за осигување и укинување банчини филијали и експозитури;
- 6) назначување и разрешување генерални директори на централите и нивните помошници во согласност со републичките извршни совети;
- 7) назначување и разрешување генерални директори во Главната централа, директори на главните филијали и филијалите како и други службеници на банката за чие назначување и разрешување е овластен со статутот на банката;
- 8) давање овластенија за потпишување на банката согласно со одредбите од статутот;
- 9) решавање и по други текушти прашања од послушањето на банката.

Член 24

По итни прашања од делокругот на Управниот одбор што ќе се јават во времето помеѓу седниците на Управниот одбор решава Гувернерот во границите од статутот на банката.

Гувернерот е должен за одлуките од претходниот став да го извести Управниот одбор на првата наредна седница.

Член 25

Гувернерот и вицегувернерот го назначува и разрешува Сојузниот извршен совет.

Во раководењето со работата и послушањето на банката на Гувернерот му помагаат вицегувернери.

Во случаи на спреченост Гувернерот го заме-

нува еден од вицегувернерите што ќе го одредели Гувернерот.

66) Централа за народната република

Член 26

Централата на Народната банка за народната република ја усмерува и обединува работата на банката на подрачјето на народната република и ги врши оние банкарски работи што спаѓаат во нејзин делокруг според банчиниот статут и правилниците односно правилниците за работа.

Член 27

Органи на централата на Народната банка за народната република се Управниот одбор и генералниот директор.

Управен одбор

Член 28

Управниот одбор на централата одлучува за начелните и други прашања од делокругот на централата на Народната банка за народната република определени со статутот на банката и врши надзор над работата на централата на Народната банка за народната република.

Член 29

Управниот одбор на централата го сочинуваат: претседател, потпретседател и 7—13 членови.

Претседателот, потпретседателот и 6—12 членови ги именуват републичкиот извршен совет.

Генералниот директор на централата е член на управниот одбор по својата функција.

Во Управниот одбор на централата за НР Србија влегуваат по својата функција и претседателите на управните одбори на главните филијали на автономните единици со кои се натоварува бројот на членовите на Управниот одбор при таа централа.

Член 30

На седниците на Управниот одбор на централата за народната република присуствуваат со советодавен глас помошниците на генералниот директор на централата а на седниците на Управниот одбор на Централата за НР Србија и директорите на главните филијали за автономните единици.

Член 31

Одредбите од чл. 20 и 21 согласно се применуваат и во поглед на Управниот одбор на централата на народната република.

Член 32

Управниот одбор ги донесува одлуките на седници.

Ако не се сложи со одлуката од управниот одбор, генералниот директор на централата може да бара, во рок од три дена по нејзиното донесување, Гувернерот на Народната банка да одлучи по стварта што е предмет на одлуката.

Во случајот од претходниот став генералниот директор може да го запре извршувањето на одлуката од управниот одбор на централата.

Ако Гувернерот на Народната банка во рок од 15 дена од поднесеното барање на генералниот директор на централата не донесе никакво решение, одлуката од управниот одбор останува во важност.

Членовите на управниот одбор можат на Гувернерот на Народната банка да му ги изнесат своите противразлози во врска со поднесеното барање од генералниот директор на централата.

Генерален директор на централата

Член 33

Генералниот директор на централата раководи со работата и послушањето на централата на Народната банка за народната република врз основа

на прописите што постојат, Статутот на банката, одлуките од Главната централа и управниот одбор на централата за народната република.

Член 34

Генералниот директор на централата и неговите помошници ги назначува и разрешува Губернорот на Народната банка во согласност со републичкиот извршен совет.

Во раководењето со работата и пословањето на централата на генералниот директор му помагаат неговите помошници.

Во случај на спреченост генералниот директор на централата го заменува еден од неговите помошници што ќе го определи тој.

вв) Главна филијала

Член 35

Главната филијала ја усмерува и обединува работата на банката од подрачјето на автономната единица и ги врши оние банкарски работи што спаѓаат во нејзин делокруг според Статутот и правилниците односно правилниците за работа на банката.

Член 36

Органи на главната филијала на Народната банка се: управен одбор и директор на главната филијала.

Управен одбор

Член 37

Управниот одбор на главната филијала одлучува за начелните и други прашања од делокругот на главната филијала определени со Статутот на банката и врши надзор над работата на главната филијала.

Член 38

Управниот одбор на главната филијала го сочинуваат: претседател, потпретседател и 5—9 членови.

Претседателот, потпретседателот и 4—8 члена ги именуват извршниот совет на покраинското народно собрание односно на обласниот народен одбор.

Директорот на главната филијала е член на управниот одбор по својата функција.

Член 39

Одредбите од чл. 20 и 21 согласно се применуваат и во поглед на управниот одбор на главната филијала.

Член 40

Управниот одбор на главната филијала ги донесува одлуките на седници.

Ако не се сложи со одлуката на управниот одбор, директорот на главната филијала може да бара, во рок од три дена по нејзиното донесување, генералниот директор на централата да одлучи за стварта што е предмет на одлуката.

Во случајот од претходниот став директорот на главната филијала може да го запре извршувањето на одлуката на управниот одбор, до решението од генералниот директор на централата.

Ако генералниот директор на централата во рок од 15 дена од поднесеното барање од директорот на главната филијала не донесе никакво решение, одлуката од управниот одбор на главната филијала останува во важност.

Членовите на управниот одбор можат да му ги известат на генералниот директор на централата своите претпоставки во врска со поднесеното барање од директорот на главната филијала.

Директор на главната филијала

Член 41

Директорот на главната филијала раководи со работата и пословањето на главната филијала врз

основа на прописите што постојат, статутот на банката и одлуките од главната централа, централата за народна република и управниот одбор на главната филијала.

Член 42

Директорот на главната филијала го назначува и разрешува Губернорот по предлог од генералниот директор на централата, а во согласност со извршниот совет на покраинското народно собрание односно обласниот народен одбор.

Губернорот може да го овласти генералниот директор на централата да го назначува и разрешува директорот на главната филијала во согласност со извршниот совет на покраинското народно собрание односно обласниот народен одбор.

г) Филијала

Член 43

Филијалата е организациона единица на банката и ги врши сите банкарски работи што спаѓаат во нејзин делокруг според Статутот и правилниците односно правилниците за работа на банката.

Член 44

Органи на филијалата на Народната банка се: управен одбор и директор на филијалата.

Член 45

Управниот одбор на филијалата одлучува по начелните и други прашања од делокругот на филијалата определени со Статутот на банката и врши надзор над работата на филијалата.

Член 46

Управниот одбор на филијалата го сочинуваат: претседател, потпретседател и 5—9 члена.

Претседателот, потпретседателот и 4—8 членови ги именуват народниот одбор на околицата (градо) кога подрачјето на филијалата се поклопува со подрачјето на околицата (градо).

Ако подрачјето на филијалата опфаќа две или повеќе околии односно околица и град, народните одбори на околиците односно на околицата и градот согласно ги именуват претседателот, потпретседателот и 4—8 членови на управниот одбор на филијалата.

Директорот на филијалата е член на управниот одбор по својата функција.

Член 47

Одредбите од чл. 20 и 21 согласно се применуваат и во поглед на управниот одбор на филијалата.

Член 48

Управниот одбор на филијалата ги донесува одлуките на седници.

Одредбите на ст. 2, 3, 4 и 5 од чл. 40 на оваа уредба треба да се применат во случај кога директорот на филијалата не се сложува со одлуката на управниот одбор.

Доколку е во прашање филијала од подрачјето на автономната единица, директорот на филијалата е должен своето барање во смисла на ст. 2 чл. 40 од оваа уредба да го испрати до генералниот директор на централата преку директорот на главната филијала.

Член 49

Директорот на филијалата раководи со работата и пословањето на филијалата врз основа на прописите што постојат, статутот на банката и одлуките од Главната централа, централата за народна република а на подрачјата на автономните единици и главната филијала, и управниот одбор на филијалата.

Член 50

Директорот на филијалата го назначува и разрешува Гувернерот на банката по предлог од генералниот директор на централата.

Гувернерот може да го овласти генералниот директор на централата да ги назначува и разрешува директорите на филијалите.

Член 51

Во местата каде што нема услови за работа на филијала може за вршење определени работи од надлежноста на филијалата да се створат експозитури.

Делокругот на експозитурата се утврдува со одлуката за оснивање а во правилиците на работите предвидени со статутот на банката за експозитури.

Со работата на експозитурата раководи управникот на експозитурата кого го назначува и разрешува генералниот директор на централата по предлог од директорот на филијалата.

в) Потпишување на банката

Член 52

Народната банка се потпишува на тој начин што под нејзиниот напечатен, втиснат или испишан назив, со назначување нејзината работна единица, стават потпис две лица овластени за потпишување на банката врз основа на нејзиниот статут.

Овластението за потпишување на банката може да биде ограничено на определени работи.

Народната банка може да ја потпишува и Гувернерот сам.

г) Состојби, завршни сметки и извештаи за пословањето

Член 53

По истекот на секој месец сите работни единици на Народната банка ја утврдуваат својата книговодствена состојба, а централите и збирна месечна книговодствена состојба на банката за подрачјето на народната република.

Главната централа изработува збирна месечна книговодствена состојба на Народната банка.

Член 54

Сите работни единици на Народната банка составуваат своја годишна завршна сметка, а централите и годишна завршна сметка на банката за подрачјето на народната република.

Главната централа изработува завршна сметка на Народната банка која, откако ќе ја усвои Управниот одбор на Народната банка, ја испраќа на одобрување до Сојузниот извршен совет.

Пред да ја одобри Сојузниот извршен совет, завршната сметка на Народната банка ја прегледува одделна комисија определена од Сојузниот извршен совет.

Завршната сметка на Народната банка го прикажува пословањето на банката со општествените и други средства што и се дадени на банката на ракување, пословањето со средствата на банчините фондови и банчините приходи односно расходи.

Народната банка е должна одобрената годишна завршна сметка да ја објави во „Службениот лист на ФНРЈ“ во срок од еден месец по одобрувањето.

д) Извори и расподелба на банчините приходи

Член 55

Своите расходи Народната банка ги покрива со своите приходи.

Годишниот план на приходите и расходите на Народната банка го донесува Управниот одбор на Народната банка со одобрение од Сојузниот извршен совет.

Приходи на Народната банка се провизиите и трошоците што ги наплатува банката за услугите во банкарските работи, провизијата на износот на

одобрените кредити што се наплатува од корисникот на кредитот а во процентот што го утврдува Сојузниот извршен совет и други приходи на банката.

Расходи на банката се расходите за лични и материјални издатоци, расходите во врска со смија и други расходи.

Наплатената камата по кредитите (редовна и затезна) и платената камата на средствата вложени кај банката не се сметаат како банчин приход односно расход. Разликата помеѓу наплатената и платената камата и припаѓа на општествената заедница, односно паѓа на нејзин товар.

Член 56

Од остварениот вишок на приходите над расходите по завршната сметка на Народната банка се формираат резервниот фонд и другите банчини фондови, вклучувајќи го и фондот за наградување на банчините службеници и работници.

Сојузниот извршен совет ќе определи кој процент од износот на остварениот вишок на приходите над расходите треба да се уплати во резервниот фонд на Народната банка.

Резервниот фонд служи за покривање на ненаплатените побарувања, надокнадите во врска со начелото на материјална одговорност на банката, интерните пресметковни разлики, како и вишокот на расходите над приходите.

Со статутот на банката ќе се утврди кои фондови, покрај резервниот фонд, има банката, начинот на расподелбата на остварениот вишок на овие фондови како и употребата на средствата од тие фондови.

е) Невластени

Член 57

Обврзниците, заложниците и благајничките записи што ги издава Народната банка се изедначуваат во поглед на нивниот промет со државните хартии од вредност.

Член 58

Книгите, изводите од книгите, пресметките и дупликатите на пресметките на Народната банка се сметаат како јавни исправи.

Врз основа на исправите за долгот, издадени од страна на должникот и изводите од своите книги Народната банка може да бара издавање платен налог.

Член 59

Пред судовите, државните арбитражи и другите државни органи Народната банка можат да ја застапуваат лицата што ќе ги овласти таа за тоа.

Член 60

Народната банка е ослободена од плаќање кауција кога учествува на јавна продажба на подвижни и неподвижни предмети која се врши за наплата на нејзините побарувања.

Член 61

Сојузниот извршен совет ќе пропише одделна амортизациона постапка за штедните книшки и за другите парични инструменти што ги издава Народната банка.

До донесувањето на тие прописи важат прописите што постојат за амортизацијата на односните исправи.

Член 62

Народната банка има право на својот печат да го носи грбот на Федеративна Народна Република Југославија.

III. КОМУНАЛНА БАНКА (ОКОЛИСКА-ГРАДСКА БАНКА)

Член 63

Комуналната банка ја оснива народниот одбор на околината (градот, градската општина со одделни

права), обезбедувајќи им потребни средства за работа.

Народните одбори на две или повеќе околии (градови, градски општини со одделни права) од територијата на народната република, односно автономната единица можат по спогодба да осниваат заедничка комунална банка.

Член 64

Седиштето на комуналната банка се определува со одлуката за оснивањето.

Ако повеќе народни одбори ќе основат заедничка комунална банка, нејзиното седиште се определува по спогодба помеѓу народните одбори што ја осниваат.

Член 65

Сојузниот извршен совет ќе донесе Основна уредба за звањата и платите на службениците и работниците на комуналните банки и штедилници.

а) Предмет на пословањето

Член 66

Комуналната банка врши следни работи:

1) ги приспособува слободните парични средства;

2) дава кредити до висината на приспособените парични средства;

3) врши по овластението добиено од Народната банка определени работи на платниот промет со странство;

4) врши платен промет во земјата за сметка на своите комитенти;

5) врши благајничка служба во врска со извршувањето на буџетите на локалните единици, а по одлука од Сојузниот извршен совет води и књиговодство за извршувањето на буџетите на тие единици; врши и определени работи по буџетите на федерацијата, народната република и автономната единица;

6) врши служба по засеките на локалните единици како и определени работи по внатрешните засеки на федерацијата, народната република и автономната единица;

7) ги врши работите што во врска со јавната служба од својата надлежност ќе и ги довери Народната банка;

8) врши и други работи што ќе и се стават во задача со сојузни или републички прописи односно со одлуките на народниот одбор — оснивач. Со овие прописи односно одлуки, ќе се регулира истовремено дали, од кого и на кој начин ќе и се даде надлежноста на комуналната банка за вршењето на тие работи.

Освен овие работи комуналните банки можат, врз основа на договор со Државниот осигурителен завод на ФНРЈ и со Југословенската логарија да вршат определени работи за нивна сметка.

б) Работни единици

Член 67

Комуналната банка може да има филијали на подрачјето на околицата (градој) чијшто народен одбор ја основал комуналната банка, а на подрачјето на други околии (градови) ако тоа го одобрат нивните народни одбори.

Одлуката за оснивање на филијалата ја донесува управниот одбор на комуналната банка.

Делокругот на филијалата се определува со статутот на банката.

в) Органи

Член 68

Органи на комуналната банка се: управен одбор, надзорен одбор и директор на банката.

Управен одбор

Член 69

Управниот одбор управува со комуналната банка.

Во делокруг на управниот одбор спаѓа:

1) донесување статут на банката со одобрение од народниот одбор што ја основал банката;

2) решавање за давање кредити согласно прописите за кредитирањето;

3) следење пословањето на кредитираните комитенти и донесување соодветни одлуки во рамките на својот делокруг;

4) решавање за отписите на ненаплатените банчини побарувања;

5) донесување план на приходите и расходите на банката со одобрение од народниот одбор што ја основал банката;

6) донесување годишна завршна сметка на банката и годишен извештај за нејзиното пословање;

7) решавање за употребата на остварениот банчин вишок на приходите над расходите во рамките на прописите што постојат и статутот на банката;

8) решавање за употребата на банчините фондови;

9) давање овластенија за потпишување на банката;

10) решавање за оснивање филијали на банката;

11) донесување врз основа на законското овластение дополнителни прописи за примена на платниот систем во банката;

12) назначување и разрешување помошници на директорот на банката и директори на филијалите во согласност со народниот одбор што ја основал банката, а службеници и работници ако тоа право тоа право не е пренесено на директорот;

13) решавање и по други начелни прашања од банчиното пословање.

Член 70

Управниот одбор на комуналната банка го сочинуваат: претседател, потпретседател и 5—9 членови.

Со одлуката за оснивање на комуналната банка се утврдува бројот на членовите на управниот одбор на комуналната банка.

Претседателот, потпретседателот и 2/3 членови на управниот одбор ги именува народниот одбор што ја основал банката а 1/3 избира колективот на банката.

Директорот на комуналната банка е член на управниот одбор по својата функција.

Член 71

Кога народните одбори на околиците (градоите) осниваат заедничка банка, согласно тоа утврдуваат бројот на членовите на управниот одбор како и начинот на именувањето претседател, потпретседател и 2/3 членови на управниот одбор.

Член 72

Одредбите на чл. 20 и 21 од оваа уредба согласно се применуваат и во поглед на управниот одбор на комуналната банка.

Член 73

Управниот одбор на комуналната банка одлуките ги донесува на седници.

Ако не се сложи со одлуката од управниот одбор, директорот на банката може да бара во срок од три дена по донесената одлука за стварта што е предмет на одлуката да реши соборот на производителите, односно советот за стопанство на народниот одбор.

Кога во одлуката е во прашање примена на прописите, решение донесува советот за стопанство на народниот одбор, а кога решението се донесува по слободна оценка, решението го донесува соборот на производителите на народниот одбор, со тоа што соборот може да го овласти советот за стопанство да решава во определени случаи, односно до определена висина и по прашањата од надлежноста на соборот.

Надзорен одбор

Член 74

Надзорниот одбор врши надзор над послувањето на банката.

Надзорниот одбор ја следи работата на управниот одбор на банката, ја испитува законитоста и правилноста во вршењето на банчините работи, дава мислење и забелешки на предлогот на банчиниот план на приходите и расходите и ја испитува исправноста на банчините состојби и годишната завршна сметка.

Член 75

Надзорниот одбор го сочинуваат 3—5 членови. Членовите на надзорниот одбор ги именува народниот одбор на околицата (градот) што ја основал банката, а ако е банката заедничка народните одбори што ја основале банката, по спогодба го утврдуваат бројот на членовите на надзорниот одбор и начинот на нивното именување.

Член 76

Во поглед на траењето на должноста, сменувањето, пополнувањето на празните места и работата на надзорниот одбор, согласно се применуваат прописите од чл. 20, 21 и 71 од оваа уредба.

Член 77

Ако утврди незаконитости и неправилности во работата на управниот одбор или на службеник на банката, надзорниот одбор има право да бара од управниот одбор утврдената неправилност односно незаконитост да ја отстрани, како и против одговорните лица да се започне постапка.

За утврдените незаконитости и неправилности надзорниот одбор на банката го известува народниот одбор што ја основал банката.

Член 78

Надзорниот одбор има право да го запре извршувањето на незаконитите одлуки на управниот одбор.

Во случајот од претходниот став надзорниот одбор е должен веднаш да го извести писмено народниот одбор што ја основал банката.

Директор на банката

Член 79

Директорот на комуналната банка раководи со работата и послувањето на банката врз основа на прописите што постојат, статутот на банката и одлуката од управниот одбор на банката.

Член 80

Директорот на комуналната банка го назначува и разрешува народниот одбор што ја основал банката, а ако банката е заедничка со одлуката за оснивање се утврдува начинот на именувањето на директорот на банката.

д) Потпишување на банката

Член 81

Комуналната банка се потпишува на тој начин што под нејзиниот напечатен, втиснат или испишан назив, со означување нејзината работна единица, ставаат потписи две лица овластени за потпишување на банката врз основа на нејзиниот статут, односно одлуките од управниот одбор на банката.

Ова овластение може да биде ограничено на определени работи.

д) Состојби, завршна сметка и извештај за послувањето

Член 82

Комуналната банка ја утврдува својата книговодствена состојба по истекот на секој месец.

Комуналната банка е должна да ја испраќа својата месечна книговодствена состојба до филијалата на Народната банка на начинот што ќе го пропише Народната банка.

Комуналната банка ја утврдува својата годишна завршна сметка и изработува годишен извештај за своето послување.

Завршната сметка на банката и годишниот извештај откога ќе ги усвои управниот одбор, му се поднесуваат на одобрение на народниот одбор што ја основал банката.

Ако е банката заедничка народните одбори што ја основале банката согласно го утврдуваат начинот на одобрувањето на завршната сметка и годишниот извештај на банката.

Комуналната банка е должна еден примерок од завршната сметка и годишниот извештај да го испрати до филијалата на Народната банка со која е во работни односи.

Комуналната банка е должна одобрената годишна завршна сметка и краток извод од годишниот извештај да го објави во републичкиот службен лист во срок од еден месец по одобрувањето на завршната сметка.

г) Извори на приходи и нивна расподелба

Член 83

Своите расходи комуналната банка ги покрива со своите приходи.

Годишниот план на приходите и расходите на комуналната банка, го донесува управниот одбор на банката со одобрение од народниот одбор што ја основал банката.

Приходи на комуналната банка се каматата по дадените кредити пресвизиите и трошоците што ги наплатува банката за услугите во банкарските работи, и другите приходи на банката.

Расходи на комуналната банка се каматите, пресвизиите и трошоците што ги плаќа банката, личните и материјалните издатоци и други расходи.

Член 84

Остварениот вишок на приходите над расходите по завршната сметка се оданочува со сојузниот и републичкиот данок на добивката.

Од остатокот на вишокот на приходите над расходите по одбивање делот на добивката кој според стопанскиот план на околицата (градот) му припаѓа на народниот одбор на околицата (градот), се формираат резервниот фонд и другите банчини фондови.

Резервниот фонд служи за покривање на ненаплатените побарувања, надокнадите во врска со начелната материјална одговорност на банката, интерните пресметковни разлики, како и вишокот на расходите над приходите.

Со статутот на банката се утврдува кои фондови ќе има банката покрај резервниот фонд, начинот на расподелбата на остварениот вишок на резервниот фонд и на другите фондови, како и употребата на средствата од другите банчини фондови.

Член 85

Одредбите од чл. 50, 60 и 61 од оваа уредба важат и за комуналните банки.

е) Однос со Народната банка

Член 86

Комуналната банка во своето послување ги применува правилата на единствената банкарска техника, што ги утврдува Народната банка по работите на платниот промет во земјата како и по другите работи што ги врши комуналната банка за сметка на Народната банка.

Член 87

Комуналната банка е должна да испраќа до Народната банка покрај месечните книговодствени состојби, и банкарски и други статистички податоци за своето послување на начинот што ќе го определи Народната банка.

Член 88

Доколку послувањето на комитетите на народната одбрана и претпријатијата за воени потреби определени со чл. 2 од Уредбата за стопанските претпријатија што произведуваат за определени по-

треби на ЈНА, се врши преку комуналната банка, комуналната банка е должна да ги применува прописите на Народната банка во врска со ова послување како и упатствата од Народната банка за регулирање односите на службениците што работат на овие работи.

Член 89

Комуналната банка е должна да и' овозможи на Народната банка увид во своето послување.

IV. ШТЕДИЛНИЦИ

Член 90

Штедилници можат да осниваат народните одбори на градовите.

Штедилници можат да осниваат и народните одбори на општините и земјоделските задруги со одобрение од народниот одбор на околицата (градоот).

Член 91

Штедилниците можат да вршат следни работи:

1) да ги приспособаат слободните парични средства од населението, како и од општествените организации;

2) да даваат до висината на присобраните парични средства а според прописите што постојат за кредитирањето:

а) потрошувачки и други кредити на населението;

б) кредити за поправка и подигање станбени и селско-стопански згради, како и

в) кредити на градовите и општините за станбена и комунална изградба;

3) да вршат служба по внатрешните заеми на градовите и градските општини со одделни права. Со статутот на штедилницата се определува кои од овие работи ќе ги врши штедилницата.

Освен овие работи штедилниците можат, врз основа на договор со Државниот осигурителен завод на ФНРЈ, Југословенската лотарија, Народната банка и со комуналните банки да вршат определени работи на нивна сметка.

Член 92

Органи на штедилницата се: управен одбор, надзорен одбор и директор на штедилницата.

Делокругот на органите на штедилницата, бројот на членовите на управниот и надзорниот одбор и начинот на нивното именување односно избирање ќе се определи со статутот на штедилницата.

Директорот на штедилницата го назначува и разрешува оснивачот, во согласност со народниот одбор на околицата (градоот) на чие подрачје се наоѓа седиштето на штедилницата.

Член 93

Одредбите на чл. 65, 81, 82, 86 и 87 од оваа уредба важат и за штедилниците.

Член 94

Своите расходи штедилниците ги покриваат со своите приходи.

Приходи на штедилницата се каматите што ги наплатува штедилницата по дадените кредити, провизиите и трошоците што ги наплатува штедилницата за створените услуги и другите приходи на штедилницата.

Расходи на штедилницата се каматите, провизиите и трошоците што ги плаќа штедилницата, личните и материјалните издатоци и другите расходи.

Член 95

Остварениот вишок на приходите над расходите по завршната сметка на штедилницата се оданочува со сојузниот и републичкиот данок на добивката.

Од остатокот на вишокот на приходите над расходите по одбивање делот на добивката кој, според стопанскиот план на околицата (градоот) му припаѓа на народниот одбор на околицата (градоот), се формираат фондовите на штедилницата.

Со статутот на штедилницата се утврдува кои фондови штедилницата има, начинот на распредел-

бата на остварениот вишок на фондовите и употребата на средствата на фондовите.

Штедилницата мора задолжително да има резервен фонд што ќе служи за покривање на евентуалните губитоци на штедилницата.

V. НАДЗОРНИ И УПРАВНИ МЕРКИ

Член 96

Надзор над послувањето на Народната банка врши Сојузниот извршен совет непосредно и преку Сојузната финансиска инспекција.

Сојузната финансиска инспекција може да врши преглед на послувањето во Главната централа на Народната банка само врз основа на овластение од Сојузниот извршен совет.

На подрачјето на народните републики право на надзор над работата на Народната банка има републичкиот извршен совет непосредно и преку републичката финансиска инспекција.

Член 97

Надзор над послувањето на комуналните банки и штедилниците врши народниот одбор на околицата (градоот) непосредно и преку финансиската инспекција на околицата (градоот).

Право на надзор над послувањето на комуналните банки и штедилници имаат и Сојузната финансиска инспекција и републичката финансиска инспекција.

Член 98

Кога финансиската инспекција на околицата (градоот), републичката финансиска инспекција или Сојузната финансиска инспекција утврди неправилност во послувањето на банката односно штедилницата, ќе го покрене управниот одбор на банката односно штедилницата да ја отстрани таа неправилност, ако е тоа уште можно, и да ја надокнади штетата ако настанила.

Ако финансиската инспекција изјави дека утврдената неправилност претставува прекршок ќе поднесе за тоа пријава до надлежниот одбор.

Член 99

Кога финансиската инспекција на околицата (градоот), републичката финансиска инспекција или Сојузната финансиска инспекција најде дека во послувањето на комуналната банка односно штедилницата се извршени големи неправилности со кои му се сторува значителна штета на општонародниот имот или на интересите на народното стопанство, ќе предложи, покрај административно казнување на комуналната банка односно штедилницата по ст. 2 од претходниот член, народниот одбор на околицата (градоот) да преземе една од овие мерки:

1) да донесе решение за сменување на управниот одбор и за разрешување на директорот на комуналната банка односно штедилницата;

2) да донесе решение за присилна управа над комуналната банка односно штедилницата.

Ако неправилноста ја створила филијала, главна филијала или централата на Народната банка за народната република финансиската инспекција ќе предложи, покрај административно казнување на филијалата, главната филијала односно централата за народната република по ст. 2 од претходниот член Гувернерот на Народната банка да донесе решение за разрешување на директорот на филијалата, главната филијала односно генералниот директор на централата за народната република.

Ако народниот одбор на околицата (градоот), односно Гувернерот на Народната банка по предлогот поднесен во смисла на овој член не донесе решение во рок од 15 дена, се смета како да е одбивен тој предлог.

Член 100

Финансиската инспекција на околицата (градоот) ја известува републичката финансиска инспекција за секој предлог што го створила во смисла на чл. 99 од оваа уредба.

Член 101

Против решението на народниот одбор на околноста (градот), по предлог од финансиската инспекција на околноста (градот), републичката финансиска инспекција или од Сојузната финансиска инспекција во смисла на чл. 99 од оваа уредба, комуналната банка, штедилницата односно финансиската инспекција може во рок од 15 дена да поднесе жалба до републичкиот извршен совет. Против решението на Гувернерот на Народната банка по предлогот од републичката финансиска инспекција или Сојузната финансиска инспекција во смисла на чл. 99 од оваа уредба, жалбата може да се поднесе до Сојузниот извршен совет во рок од 13 дена.

Одлуката од републичкиот односно Сојузниот извршен совет за поднесената жалба е конечна.

Член 102

Надзор над девизното пословање на Народната банка и на другите банки врши девизната инспекција по одредбите од Уредбата за девизната инспекција.

Член 103

Органите на Народната банка можат да вршат преглед на пословањето на другите банки односно штедилници во врска со правилноста на примената на прописите за сметковната проверка на периодичните пресметки за вкупниот приход и за неговата расподелба, прописите за располагање со платениот фонд, прописите за извршување на обврските на стопанските организации спрема заедницата и сл., како и преглед по работите што ги вршат банките и штедилниците за сметка на Народната банка. Прегледот може да се врши и по барање од надлежниот државен орган односно оснивачот, како и по барање од управниот одбор на дотичната банка или штедилницата.

Доколку прегледот се врши по барање од надлежниот државен орган, односно оснивачот или управниот одбор на банката или штедилницата трошоците на прегледот паѓаат на товар на државниот орган или оснивачот што барае да се изврши прегледот, односно на товар на банката или штедилницата ако прегледот е вршен по барање од управниот одбор на банката или штедилницата.

VI. КАЗНЕНИ МЕРКИ ПОРАДИ ПОВРЕДИ НА ОДРЕДБИТЕ ОД ОВАА УРЕДБА

Член 104

Со парична казна од 10.000 до 500.000 динари ќе се казни банката односно штедилницата:

- 1) ако за услугите во банкарските работи наплати провизија и трошоци поголеми од ставовите прописани со максималната тарифа (чл. 6);
- 2) ако врши плаќање спротивно на упатствата за единствениот платен промет што ги издава Народната банка (чл. 7);
- 3) ако во своето пословање не го применува единствениот систем на сметки што го утврдува Народната банка (чл. 9);
- 4) ако не ја објави својата годишна завршна сметка и краткиот извод од годишниот извештај во смисла на чл. 54 и 82;
- 5) ако не го уплати во резервниот фонд соодветниот износ (чл. 56, 84 и 95);
- 6) ако своите фондови ги употребува спротивно на изданата намена (чл. 56, 84 и 95).

Ако со некое од дејствијата од претходниот став се предизвикаат особено тешки последици, банката односно штедилницата ќе се казни со парична казна од 20.000 до 1.000.000 динари.

За дејствијата од ст. 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во банката односно штедилницата со парична казна од Дин. 5.000 до Дин. 50.000, а ако постојат околностите од претходниот став со парична казна од Дин. 10.000 до Дин. 100.000.

Член 105

Са парична казна од 10.000 до 500.000 динари, ќе се казни комуналната банка, односно штедилницата:

1) ако врши работи што не спаѓаат во појзин делокруг, односно работи што се предвидени како исклучива надлежност на Народната банка според одредбите од оваа уредба;

2) ако во своето пословање не ги применува правилата на единствена банкарска техника што ги утврдува Народната банка (чл. 86);

3) ако не ја испрати до Народната банка месечната кинтоводствена состојба и банковните и други статистички податоци за своето пословање (чл. 87).

За дејствијата од претходниот став ќе се казни и одговорното лице на комуналната банка, односно штедилницата со парична казна од 5.000 до 50.000 динари.

Член 106

Со парична казна од 10.000 до 1.000.000 динари ќе се казни банката ако издаде налог за исплата, односно вирмански налог, преку своите расположливи средства кај Народната банка (чл. 7).

Ако со дејствието од претходниот став се предизвикаат особено тешки последици, банката ќе се казни со парична казна од 20.000 до 1.500.000 динари.

За дејствието од ст. 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во банката со парична казна од 10.000 до 100.000 динари, а ако постојат околностите од претходниот став со парична казна од 20.000 до 200.000 динари.

Член 107

Со парична казна од 10.000 до 500.000 динари ќе се казни комуналната банка:

1) ако во пословањето со комитентите на народната одбрана и со претпријатијата за воени потреби не ги применува прописите на Народната банка во врска со ова пословање, како и упатствата од Народната банка за регулирање односите на службениците што работат на овие работи (чл. 88);

2) ако не и' свозможи на Народната банка увид во своето пословање (чл. 89).

Ако со некое од дејствијата од претходниот став се предизвикаат особено тешки последици, комуналната банка ќе се казни со парична казна од 20.000 до 1.000.000 динари.

За дејствијата од ст. 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во комуналната банка со парична казна од 10.000 до 100.000 динари, а ако постојат околностите од претходниот став со парична казна од 20.000 до 200.000 динари.

Член 108

На повредите на одредбите од оваа уредба и на постапката на казнените мерки предвидени со неа ќе се применуваат одредбите од чл. 73—83 од Уредбата за управување со основните средства на стопанските организации.

За водењето на постапката поради повреди на одредбите од оваа уредба од страна на Народната банка како и за донесување решенија за тие повреди надлежна е во прв степен Сојузната државна арбитража.

Против решенијата на Сојузната државна арбитража може да се подаде жалба до Главната државна арбитража.

Во сето друго на повредите на одредбите од оваа уредба од страна на Народната банка и на постапката за примена на казнените мерки предвидени со неа ќе се применуваат одредбите на чл. 75—81 и чл. 83 од Уредбата за управување со основните средства на стопанските организации.

VII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 109

До формирањето на уплатните одбори во санициите на Народната банка функциите на управните одбори ќе ги вршат Гувернерот, генералните дирек-

тори на централите за народните републики односно директорите на главните филијали и на филијалите на Народната банка.

Член 110

Штедилниците што постојат должни се својата организација и работа да ја сообразат кон одредбите од оваа уредба во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на оваа уредба.

Член 111

Со влегувањето во сила на оваа уредба престануваат да важат сите прописи што се во спроведливост со неа.

Член 112

Оваа уредба влегува во сила со депот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 47
26 јануари 1954 година
Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Брез — Тито, с. р

35.

Врз основа на чл. 13 од Законот за државните службеници во врска со чл. 11 и 20 од Законот за спроведување на Уставниот закон, Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОСНОВНАТА УРЕДБА ЗА ЗВАЊАТА И ПЛАТИТЕ НА СЛУЖБЕНИЦИТЕ НА ДРЖАВНИТЕ ОРГАНИ

Во Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 14/52) се вршат измени и дополненија така што пречистениот текст да гласи:

ОСНОВНА УРЕДБА

за звањата и платите на службениците на државните органи

1. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

1. Општи одредби

Член 1

По оваа уредба се определуваат звањата и платите на службениците на државната администрација.

Платите на судиите, јавните обвинители, на јавните правобранители и на арбитрите на државната арбитража се определуваат со посебни прописи.

Платите на државните секретари се определуваат со одлука од Сојузниот односно републичкиот извршен совет.

Член 2

Формите на платата се основна плата, дополнителна плата и функционален податок.

На службениците можат да им се даваат и повремени награди за особени резултати постигнати во работата.

2. Основна плата

Член 3

Основните плати се единствени за службениците од сите сојузни, републички, покраински, обласни и локални државни органи и установи.

Член 4

Основните месечни плати се:

Платен разред	Износ
I	22.500 дин.
II	21.000 „
III	19.500 „
IV	18.000 „

Платен разред

Платен разред	Износ
V	16.700 дин.
VI	15.500 „
VII	14.300 „
VIII	13.200 „
IX	12.300 „
X	11.400 „
XI	10.600 „
XII	9.800 „
XIII	9.000 „
XIV	8.300 „
XV	7.800 „
XVI	7.300 „
XVII	6.800 „
XVIII	6.300 „
XIX	5.900 „
XX	5.500 „

Во определените платни разреди постојат по три периодски повишници кои се составен дел од основната плата.

Член 5

Основните плати се определуваат според звањето и годишните на службата.

Звањата се здобиваат според стручната спрема, способноста и успехот во работата.

Член 6

Звањата на службениците, вклучувајќи ги и приправниците, се распоредуваат во границите на следните платни разреди:

1) звањата за кои основен услов е низка стручна спрема — од XX до заклучно XII платен разред;

2) звањата за кои основен услов е средна стручна спрема — од XVI до заклучно VIII платен разред;

3) звањата за кои основен услов е виша стручна спрема — од XIV до заклучно I платен разред.

Член 7

Како низка, средна и виша стручна спрема се смета, по правило, соодветна стручна школа (нижа, средна, општосредна школа, одредено средна стручна школа и факултет) со положен стручен испит по завршениот приправнички стаж.

Надлежниот сојузен државен секретар во согласност со сојузниот Државен секретар за работи на општата управа и за буџет може да донесе посебни прописи за тоа што се смета како низка, средна односно виша стручна спрема во поодделни служби.

Низка, средна односно виша стручна спрема им се признава и на службениците што немаат соодветна школска спрема ако се утврди дека располагаат со потребна стручна пракса и способност, под услов да положат соодветен посебен стручен испит. Поеблиски прописи врз основа на кои ќе се врши признавањето на стручната спрема донесуваат органите од претходниот став.

Член 8

Со одлука од Сојузниот извршен совет можат определени функции во државната администрација да се распоредат во платните разреди од чл. 4 на уредбата. Службениците на тие функции имаат основна плата според функцијата на која се наоѓаат, без обзир на звањето.

По разрешувањето од таква функција на службеникот му се определува звањето и платниот разред по општите прописи.

3. Дополнителна плата

Член 9

Дополнителните плати се определуваат според значењето на поодделни служби и работни места.

Дополнителните плати за поодделни работни места ги установуваат;

— за службениците на сојузните и републичките органи и органите на автономните единици — извршниот совет;

— за службениците на народните одбори, на околиите, на градовите и општините — народниот одбор.

Одлуките за дополнителните плати што ги донесува народниот одбор на општината ги потврдува народниот одбор на околијата, а одлуките што ги донесува народниот одбор на околијата, градот и градската општина со одделни права — надлежниот извршен совет.

Член 10

Со прописите за дополнителните плати ќе се предвиди кои работни места се пополнуваат преку конкурс, ако со посебни прописи за поодделни служби не е определено поинаку.

За поодделни поважни работни места што се пополнуваат преку конкурс и за кои се бара специјално знаење или се поставуваат други посебни услови, дополнителната плата може при распишувањето на конкурсот да се определи и во поголем износ од износите предвидени во прописот за дополнителните плати. Ако таков конкурс распишува сојузен или републички орган, потребна е претходна согласност од надлежниот Државен секретар за работи на општата управа и за буџет.

Член 11

Народните одбори можат да установуваат дополнителни плати само во границите на сопствени приходи, а извршните совети во границите на приходите на буџетот на автономната единица, народната република односно на сојузниот буџет.

4. Функционален додаток

Член 12

На службениците на функциите шефови на надлежства и установи и на нивните внатрешни организациони единици им припаѓа функционален додаток.

Функционалниот додаток им припаѓа и на службениците на функцијата државен советник и на други посебни функции што ќе ги установи Сојузниот извршен совет.

Член 13

Функциите што повлекуваат функционален додаток се распоредуваат во шест функционални разреди со следни месечни износи:

Функционален разред	Износ
I	4.000 — 6.000 динари
II	3.000 — 4.000 „
III	2.000 — 3.000 „
IV	1.500 — 2.000 „
V	1.000 — 1.500 „
VI	500 — 1.000 „

Со прописите со кои се установуваат дополнителни плати се определува и кои функции повлекуваат функционален додаток, распоред на функциите во определени функционални разреди и друго во врска со определувањето на функционалниот додаток.

Сојузниот извршен совет може на службениците на највисоки функции во сојузните надлежства и установи да им определи функционален додаток до 10.000 динари.

Исплатата на функционалниот додаток се заптира од наредниот месец по разрешувањето на службеникот од функцијата.

5. Повремена награда

Член 14

Повремена награда можат да се даваат само во границите на износот предвиден за таа цел во одделната позиција на претсметката.

Решение за давање повремена награда донесува старешината на надлежството односно установата по прибавено мислење од синдикалната подружница.

II. ПОДЕЛБА НА СЛУЖБЕНИЦИТЕ И ЗВАЊА

1. Поделба на службениците

Член 15

Спрема видот и карактерот на работите што ги вршат кај државните органи или установи, службениците се делат на:

- 1) управни и стручни службеници,
- 2) извршни службеници,
- 3) канцелариски службеници.

Покрај овие постојат и службеници на техничко-стручните служби што работат во хидрометеоролошки, геодетски и статистички установи и установи за контрола на мерки и драгоцени метали.

2. Управни и стручни службеници

Член 16

Звањата на управните (стручните) службеници, без обзир на видот на работите што ги вршат и на струката се:

- 1) пристав,
- 2) референт,
- 3) виши референт,
- 4) советник,
- 5) виши советник.

За звањето пристав потребна е средна стручна спрема, за звањето референт виша стручна спрема односно средна стручна спрема и одделен стручен испит, а за другите звања виша стручна спрема.

Наместо или покрај звањата споменати во ставот 1 можат со прописи од Сојузниот извршен совет во инспекциите и во поодделни служби да се воведуваат и други звања.

Член 17

Звањата на управните службеници се распоредуваат во следните платни разреди:

- 1) звањето пристав, вклучувајќи ги и приправниците за ова звање — од XVI до заклучно XII платен разред;
- 2) звањето референт — од XIV до заклучно X платен разред (референтите со виша стручна спрема вклучувајќи ги и приправниците) односно — од XI до заклучно VIII платен разред (референтите со средна спрема и со одделен стручен испит);
- 3) звањето виши референт — од IX до заклучно VI платен разред;
- 4) звањето советник — од V до заклучно III платен разред;
- 5) звањето виши советник — во II и I платен разред.

3. Извршни службеници

Член 18

Извршни службеници во смисла на оваа уредба се службениците што во службите на поодделни гранки на државната управа вршат извршни работи (даночна и царинска служба, извршни работи во поодделни служби во ресерот на внатрешните работи).

Звањата на извршните службеници во народните одбори што не ќе бидат опфатени со правилниците од чл. 23 на оваа уредба, ќе се распоредат со одлука од народниот одбор на околијата односно градот од XX до заклучно XII платен разред.

4. Канцелариски службеници

Член 19

Канцелариски службеници во смисла на оваа уредба се службениците што вршат канцелариски и канцелариско-технички работи.

Член 20

Звањата на канцелариските службеници се распоредуваат од XX до VIII платен разред.

Определени звања на канцелариските службеници за кои е потребно поголемо стручно знаење (на пр. добар стенограф и преводач) можат да се распоредат и до VI платен разред.

Член 21

Платата на службениците што вршат работи на службата изнесува 5.000, а со повисици по годините на служба до 7.000 динари месечно.

Платата на службениците што вршат работи на телефониот, пријавник во поголеми организации единици и сл. изнесува 5.500, а со повисици по годините на служба до 7.500 динари месечно.

5. Службеници на техничко-стручните служби

Член 22

Звањата на службениците на хидрометеорологијата, геодетската и статистичката струка како и струката на контрола на мерки и драгоцени метали, што работат во хидрометеоролошки, геодетски и статистички установи и во установите за контрола на мерки и драгоцени метали, се распоредуваат во платните расреди согласно одредбите за распоредување на звањата на управните службеници во платни расреди.

6. Прописи за звањата

Член 23

Звањата на извршните и канцелариските службеници и на службеници е на техничко-стручните служби се установуваат со прописите што ги донесува Сојузниот извршен совет.

III. ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ЗВАЊЕТО И ПЛАТНИОТ РАЗРЕД ПРИ ПРИЕМОТ ВО СЛУЖБА

Член 24

Назначувањата на службениците при приемот во служба или унапредувањата можат да се вршат само на местата предвидени со систематизацијата на службеничките места.

Систематизацијата на службеничките места ја утврдува, во границите на средствата одобрени со буџетот, старешијата на надлежностите односно на установата во согласност со надлежниот државен секретар за работи на општата управа и за буџет. Во поглед на систематизацијата на службеничките места во администрацијата на народните одбори важат одредбите од Законот за народните одбори.

Надлежните републички органи можат да пропишат народните одбори во својата администрација да имаат задолжително определени работни места.

Член 25

Лицата што првпат стапуваат во служба, а немаат стручна пракса, се примаат во службата како приправници и се распоредуваат во почетниот платен разред од соодветното звање според рангот на стручната спрема, доколку со посебни прописи не е поинаку определено.

Приправничкиот стаж трае три години.

Приправникот може да полага стручен испит откако ќе наполни две години приправнички стаж.

По положениот стручен испит и по исполнетиот стаж приправникот се назначува во соодветното звање и се распоредува во наредниот платен разред од тоа звање.

Член 26

Лицата што покрај стручната спрема предвидена за соодветно звање имаат и потребна пракса за службата во која стапуваат, можат веднаш да се назначат во звањето за кое според стручната спрема, праксата и способноста, ги исполнуваат усло-

вите предвидени во оваа уредба, односно во посебните прописи за платите.

Ако таков службеник порано не положил стручен испит, во решението за назначување ќе се определи рокот во кој е должен да го положи стручниот испит предвиден за приправникот на соодветната спрема односно одделниот стручен испит (чл. 32 ст. 2).

Срокот за полагање на испитот од претходниот став не може да биде подолг од една година.

Старешијата надлежен за назначување може во согласност со комисијата за службенички прашања (чл. 40) да го ослободи службеникот од полагање на испитот ако има најмалку осум години стручна пракса.

На лицата што учествувале активно во организирана работа во Народноослободителната борба од 1941, 1942 или 1943 година, а имаат потребна пракса за службата во која стапуваат, звањата им се определуваат според должностите на кои биле и работите што ќе ги вршат во државната служба, независно од школската спрема.

Член 27

Лицето што се прима во служба по претходниот член се распоредува во еден од платните расреди на звањето во кое се назначува, но не во повисок од оној што би го добил со редовно напредување по годините на службата.

Платниот разред го определува надлежниот старешина во согласност со комисијата за службенички прашања од чл. 41 на оваа уредба, зематки ја во обзир дотоашната пракса и должностите што ги вршел службеникот.

Ако се оцени дека службеникот располага со нарочна стручна способност може, во согласност со државниот секретар за работи на општата управа и за буџет да се распореди во повисок платен разред од оној во кој би можел да биде распореден по ст. 1 од овој член.

Согласноста по претходниот став може да се даде ако комисијата за службенички прашања при државниот секретаријат за работи на општата управа и за буџет (чл. 40) даде поволно мислење.

На службениците што се преземени од државна служба во служба на стопански и општествени организации, на повторно ќе се вратат во државна служба, им се признава за наредните платни расреди и времето проведено во тие организации.

Службеникот на кој државната служба му престанала по отказ што го поднесол сам, не може при враќањето во службата да биде распореден во повисоко звање ниту во повисок платен разред од оној што го има, ако прекиниот во државната служба бил покус од три години.

Член 28

Лицата со помала школска квалификација од непотполна средна школа, што порано не биле воопшто запослени, можат по исклучок да се примат во служба кај државни органи и установи само како помошни службеници или како извршни службеници ако е тоа предвидено со прописите за службата.

Во државна служба може да биде примено и лице без школски квалификации предвидени за службата во која стапува, ако се утврди дека има способности за вршење работи на таа служба. Такво лице може да остане во звањето во кое е назначено ако го положи стручниот испит од чл. 7 ст. 3 на оваа уредба, во рокот што се определува во решението за назначување, а кој не може да биде подолг од две години.

Решението за прием во служба по одредбата од претходниот став се донесува во согласност со државниот секретар за работи на општата управа и за буџет.

IV. НАПРЕДУВАЊЕ

1. Начин на напредувањето

Член 29

Службениците напредуваат во основната плата со добивање повисоко звање, повисок платен разред, како и со добивање периодски повишувања.

2. Напредување во повисоко звање

Член 30

Напредувањето во повисоко звање се врши според стручната способност и покажаниот успех во работата во границите предвидени со распоредот на звањата според стручната спрема (чл. 6).

Член 31

Службеникот што во текот на службувањето ќе се здобие со школска спрема за повисоко звање од она во кое се наоѓа, се распредува како приправник во почетниот платен разред на тоа повисоко звање.

Ако во случајот од претходниот став службеникот веќе се наоѓа во платениот разред што е почетен платен разред на повисокото звање или во платен разред повисок од овој, се унапредува во соодветното звање или во непосредно повисок платен разред кога ќе го положи стручниот испит за повисокото звање, доколку со прописите за стручните испити на службениците на поодделни служби не е предвидено поинаку.

Времето проведено во платниот разред пред унапредувањето по одредбите од претходниот став се смета за натамошно напредување.

Член 32

Службеникот во звањето пристав што има три години служба во последниот платен разред во тоа звање може да биде унапреден во звањето референт.

За унапредувањето по одредбата од претходниот став потребно е службеникот да положи одделен стручен испит. Прописите за овој испит ги донесува надлежниот сојузен државен секретар во согласност со сојузниот Државен секретар за работи на општата управа и за буџет.

Службеникот што се истакнува со особени квалитети, а го положил одделниот стручен испит од претходниот став, може да биде унапреден во звањето референт и пред рокот предвиден во ст. 1 од овој член, ако има најмалку осум години служба.

Службеникот што по одредбите од претходните ставови ќе биде унапреден во звањето референт добива XI платен разред и може натаму да напредува до заклучно VIII платен разред.

Член 33

Службеникот во звањето референт што има виша стручна спрема и три години служба во последниот платен разред на тоа звање, може да биде унапреден во звањето виши референт, во IX платен разред, ако е стручно способен за вршење работи од повисокото звање.

Под истите услови може и службеникот во звањето виши референт да биде унапреден во звањето советник во V платен разред, ако е способен за вршење управни работи од поголемо значење или ако работите од високо стручен квалитет ги врши самостојно.

По исклучок, референтот што се истакнува со особени стручни квалитети може да биде унапреден во звањето виши референт ако има најмалку осум години служба, а вишиот референт во звањето советник ако има најмалку 12 години служба.

Член 34

Во звањето виши советник може да биде унапреден службеникот што покажува особени квалитети за раководни управни работи или кој има научни односно стручни работи од висок квалитет.

Член 35

Напредувањето во повисоко звање на извршителите и канцелариските службеници и службениците на техничко-стручните служби се регулира со прописите за звањата од чл. 23 од оваа уредба.

3. Напредување во повисок платен разред

Член 36

Во истото звање службеникот редовно напредува во повисоки платни разреди по секое три години служба.

Ако старешината наоѓа дека службеникот имал слаб успех во работата и дека затоа не заслужува да биде унапреден во повисок платен разред, ќе побара да поведе постапка комисијата за службенички прашања од чл. 41 на оваа уредба заради давање оценка за работата на службеникот.

Ако комисијата даде неповолна оценка службеникот останува во истиот платен разред уште една година. По истекот на овој срок може повторно да се започне постапка заради давање оценка за работата на службеникот.

Против решението донесено по претходниот став службеникот има право на жалба, до државниот секретар за работи на општата управа и за буџет, а ако решението го донесол државниот секретар — до извршниот совет.

4. Периодски повишувања

Член 37

Службеникот што ќе проведе три години во завршниот платен разред на своето звање, освен звањата советник и виши советник, а не ќе биде унапреден во повисоко звање, добива периодска повишувања.

Периодските повишувања се даваат по секое три години служба и изнесуваат месечно, и тоа: во XII платен разред — по Дин. 400, во X и VIII платен разред — по Дин. 500 а во VI платен разред по Дин. 700.

Со посебни прописи можат периодските повишувања да се установаат и во други платни разреди. Периодските повишувања се даваат по службена должност.

Ако со унапредувањето во повисоко звање службеникот би добил помала плата од платата што ја имал со добивените периодски повишувања, ја задржува и натаму дотогашната плата.

5. Време што се признава за напредување

Член 38

Во годините на службата за напредување се признава сето време што го провел службеникот фактички во државна служба, во стопански организации, во служба на задружните и општествени организации или како наместеник кај приватни работодавци на работи за кои се бара стручна спрема од ист ранг како и за звањето во кое се наоѓа службеникот.

Надлежниот старешина во согласност со комисијата за службенички прашања од чл. 41 може делум или во целост во годините на службата за напредување да го признае и времето што го провел службеникот на работи за кои е потребна помиска стручна спрема од онаа што се бара за неговото звање, ако тие работи се од иста или слична природа со работите што ги врши.

Ако службеникот имал спрема на непосредно понизок ранг, му се признава најмалку една третина од тоа време.

Надлежниот сојузен државен секретар може да донесува поблиски прописи за признавање на времето во годините на службата за напредување по претходниот став.

Во годините на службата за напредување се смета и времето што го провел службеникот:

1) на постојани должности и со постојана плата во претставничките тела и пивните органи, како и во определените општествени организации во Југославија;

2) во состав на Народноослободителната војска или на сојузничките војски, во организирана работа во Народноослободителната борба, како и времето што го провел по 6 април 1941 година како жртва на физичкиот во затвори, интернација, концентрација, депортација, на присилно иселување, присилни работи, односно во заробеништво;

3) на професионална револуционерна политичка работа, во револуционерното движење или на други должности во интерес на револуционерното движење, во затвори и логори поради револуционерна работа, пред 6 април 1941 година;

4) на војна должност, во заробеништво или интернација, во војните од 1912—1920 година ако непосредно пред тоа бил во работен однос;

5) во служба, ако е отпуштен од скупачките органи од службата поради своето антифашистичко и патриотско држање или поради својата национална, расна и верска припадност и слични разлози (затоа што имал некогаш од членовите на фамилијата во Народноослободителната војска, жена што е отпуштена од служба затоа што и' бил мажот запослен), или ако ја напуштил службата самиот или е пензиониран од овие разлози, под услов повторно да влезе во служба до крај на 1945 година.

На службениците што стапиле 1941 година во Народноослободителната војска и се носители на „Партизанска споменица 1941“, или се одведени во заробеништво, времето од тач. 2 се смета почнувајќи од 6 април 1941 година.

На службениците што по демобилизацијата од Југословенската народна армија, односно по враќањето од заробеништво или интернација по завршетокот на војната, стапиле во служба им се признава времето од демобилизацијата односно од враќањето во земјата до стапувањето во служба, ако стапиле во служба до крајот на 1945 година.

Времето проведено во Народноослободителната војска и на активна и организирана работа во Народноослободителната борба до завршетокот на војната, се смета двојно. Времето проведено во активна соработка со Народноослободителното движење се смета едноструко. Пониски одредби за ова ќе пронајде сојузниот Државен секретар за работи на општата управа и за буџет.

Како завршеток на војната во смисла на оваа уредба се смета 15 мај 1945 година.

За напредување може да се признае и времето што го провел службеникот во вршење на приватна професија ако фактично работел на работите од својата служба. Пониски одредби за ова ќе пронајде сојузниот Државен секретар за работи на општата управа и за буџет.

Не се признава во години на служба за напредување времето што го провеле поодделни службеници во служба на непријателските воени или цивилни установи, ако со својата работа во тие установи и' сториле штета на борбата за слободување.

Член 39

Службеникот што е дисциплински казнет со запирање во напредувањето, губи за напредување во повисоко звање или во повисок платен разред, како и за добивање на периодска повишица, онолку време колку што е определено во дисциплинската пресуда.

Службеникот против кого со одлука од дисциплинскиот суд е започната дисциплинска постапка или кој е осуден од дисциплината, се запира во

напредувањето односно во добивањето на периодска повишица.

Ако службеникот против кого е водена дисциплинска постапка биде ослободен, му се враќа правото за сметање на времето што било временно запирано во смисла на одредбата од ст. 2 на овој член.

V. НАДЛЕЖНОСТ

Член 40

При државните секретаријати за работи на општата управа и за буџет се формира комисија за службенички прашања која му предлага на државниот секретар донесување решенија и давање согласност на решенијата за службеничките односи што со оваа уредба и со други прописи за платите се ставени во неговата надлежност.

Претседателот и членовите на комисијата ги именува државниот секретар.

За поодделни струки односно служби можат како стручни органи да се формираат комисији за звања што на комисијата за службенички прашања ќе и' даваат податоци и мислења во врска со унапредувањето во звањата споменати во чл. 33 и 34 од оваа уредба.

Членовите на овие комисији ги именува од редот на истакнатите стручњаци на соодветните струки државниот секретар за работи на општата управа и за буџет по предлог од комисијата за службенички прашања.

Член 41

При надлежната, народните одбори на околните односно градовите, како и при установите за чии службеници не постојат посебни прописи за платите се формираат комисији за службенички прашања.

Комисијата ја именува и разрешува старешината на надлежното односно установата во согласност со надлежниот државен секретар за работи на општата управа и за буџет, а комисиите за службениците на администрацијата на народните одбори — народниот одбор.

На чело на комисијата што се формира во народниот одбор се наоѓа член на народниот одбор.

Член 42

Комисиите за службенички прашања (чл. 40 и 41) задолжително повикуваат на сите седници претставник од синдикатот.

По барање од претставникот на синдикатот, неговата изјава по определените предлози се внесува во записник.

Член 43

Решението за назначување или унапредување во звањето виши референт и во други звања што се распоредени почнувајќи од IX платен разред нагоре го донесува за службениците на сите државни надлежства и установи старешината надлежна за назначување по претходна согласност од државниот секретар за работи на општата управа и за буџет. Согласноста од државниот секретар за работи на општата управа и за буџет потребна е и за назначување на службеник со средна стручна спрема во звањето референт или во друго соодветно звање по чл. 26 ст. 2 од оваа уредба, ако таков службеник не положи одделен стручен испит.

Согласноста по претходниот став може да се даде ако комисијата за службенички прашања од чл. 41 даде повољно мислење за предлогот на старешината надлежен за назначување.

Член 44

Решението за назначување или унапредување во звањата што не се опфатени со чл. 43, како и решенијата за унапредување во повисок платен разред, ги донесува старешината надлежна за назначување (претседателот на народниот одбор, ста-

решенијата на надлежното или друг овластен старешина) по претходна согласност од комисијата за службенички прашања од чл. 41.

Решението за определување на звањата и за унапредување во повисоки платни разреди за службениците на одделението (управата) за внатрешни работи го донесува републичкиот државен секретар за внатрешни работи во согласност со претседателот на народниот одбор.

Ако не се постигне согласност помеѓу надлежниот старешина и комисијата за службенички прашања решението го донесува надлежниот државен секретар за работи на општата управа и за буџет.

Член 45

Решенијата за давање периодски повишувања ги донесува старешината на организационата единица.

Член 46

Против решенијата за определување на звањата што ги донесува државниот секретар, како и против решенијата што се донесуваат во согласност со државниот секретар за работи на општата управа и за буџет (чл. 43), службеникот може да се жали до извршниот совет, а против решенијата за определување на звањата што ги донесуваат другите органи — до државниот секретар за работи на општата управа и за буџет.

Против решенијата за определување на платниот разред и периодска повишувања, освен решенијата што ги донесува државниот секретар, службеникот има право на жалба до државниот секретар за работи на општата управа и за буџет.

Против решенијата од претходниот став што ги донесува државниот секретар нема место на жалба. Надлежноста за решавање по жалбите извршниот совет може да ја пренесе на својата комисија.

Против решенијата што се донесуваат по ст. 1 од овој член, како и против решенијата од чл. 36 ст. 4, не може да се започне управен спор.

VI. ОЦЕНКА НА ЗАКОНИТОСТА НА РЕШЕНИЈАТА ЗА ПЛАТИТЕ

Член 47

Сите решенија за определување на звањата и платните разреди, односно унапредувањето во повисоко звање или повисок платен разред, за давањето на периодските повишувања како и решенијата за хонорарната служба која е таа гласно занимање на службеникот, подлежат на претходна оценка на законитоста.

Оценката за законитоста на решенијата што ги донесуваат државните секретари ја врши државниот секретар за работи на општата управа и за буџет, а решенијата што ги донесуваат другите органи — инспекцијата за плати при државниот секретаријат за работи на општата управа и за буџет.

Оценката на законитоста на решенијата за службениците во ресорот на народната одбрана ја врши Државниот секретаријат за работи на народната одбрана, а за службениците во службата на државната безбедност — сојузниот Државен секретаријат за внатрешни работи.

Законитоста на решенијата за наградите ја цени органот надлежен за буџет.

На оценка на законитоста не подлежат решенијата што се донесуваат во согласност со државниот секретар за работи на општата управа и за буџет.

Старешината надлежен за донесување на решенијата е должен во рок од десет дена од донесувањето на решението да го испрати решението со потребни податоци до надлежниот државен секретаријат за работи на општата управа и за буџет.

Член 48

Органите од претходниот член се должни во рок од еден месец да ја извршат оценката на законитоста на решенијата што им се испратиле.

Ако државниот секретар односно инспекцијата за плати најде дека решението е согласно со законот, ќе го извести старешината што го донесол решението дека нема забелешки.

Ако органите од претходниот став најдат дека решението не е основано врз закон, ќе му ги соопштит своите забелешки на старешината што го донесол решението. Старешината е должен во рок од 15 дена да донесе ново решение спрема ставените забелешки. Ова решение се испраќа до службеникот до кого се однесува и веднаш се извршува.

Ако старешината што го донесол решението по забелешките смета дека забелешките не се оправдани може во рок од 15 дена да даде изјавување до државниот секретар за работи на општата управа и за буџет на забелешките што ги ставила инспекцијата за платите, а до извршниот совет односно неговата комисија, на забелешките што ги ставил државниот секретар за работи на општата управа и за буџет.

Член 49

Ако органите надлежни за оценка на законитоста во рок од еден месец не го извештаат старешината што го донесол решението дека решението е согласно со законот, односно не му ги соопштит своите забелешки, решението може да се изврши.

Ако забелешките се стават по истекот на рокот од претходниот став, нема да се бара од службеникот да го врати повеќе примечениот износ.

Член 50

Ако се утврди дека не се постапило по забелешките или дека решението не било испратено на забелешки, и дека поради тоа дошло до незаконити исплати, одговорен е и сметководителот што ја извршил исплатата.

VII. ДРУГИ ОДРЕДБИ

1. Плати на службениците во установите

Член 51

По оваа уредба им се определуваат платите и на службениците на установите за кои не постојат посебни прописи за платите, со тоа што не им се определуваат звањата на управните службеници предвидени со оваа уредба.

Овие службеници надолжуваат под условите што се предвидени со оваа уредба за добивање со звањата и напредувањето во платните разреди.

2. Определување хонорари

Член 52

На хонорарен службеник му се определува висината на хонорарот во процент од платата што би ја имал како редовен службеник, според работата што ја врши и времето што го проводи постојано на работа.

Поблиски одредби за хонорарната служба и за определување хонорари пропишува сојузниот Државен секретар за работи на општата управа и за буџет. Со овие прописи можат да се предвидат хонорари и за високите стручни независно од одредбата од претходниот став.

3. Плати на службениците времено отстранети од должноста

Член 53

Ако службеникот е отстранет од должноста, ќе му се исплатува почнувајќи од првиот нареден месец по донесувањето на решението за отстранување една третина од платата.

Член 54

На службеникот ќе му се врати започнатиот дел од платата по укинувањето на суспензијата.

1) ако со правосилно решение е запрена кривичната или дисциплинската постапка;

2) ако со правосилна пресуда во кривичната или дисциплинската постапка е ослободен од обвинението или обвинението е одбивено, но не поради неопходноста на судот.

Нема да му се врати запрениот дел од платата на оној службеник против кого кривичната постапка била запрена, но за истото дејствие што било повод да се започне кривична постапка и за отстранувањето од должноста му е изречена заштитна мерка упатување на престој во определено место.

Член 55

За време на издржувањето на казната затвор на службеникот не му припаѓа плата.

Член 56

Ако на службеникот му е откажана службата го губи правото на отплатина ако сторил кривично дело за кое правосилно е осуден на казната затвор во траење подолго од три месеци, или на некоја потешка казна, или ако во административно-казнената постапка му е изречена заштитната мерка упатување на престој во определено место.

4. Одредби што се однесуваат до работниците во државните установи

Член 57

Одредбите на чл. 9—11 и чл. 53—56 ќе се применуваат и на работниците запослени во државните надлежности и установи.

Одредбите на чл. 53—56 ќе се применуваат и на лицата за кои важи Уредбата за платите во Народната милиција („Службен лист на ФНРЈ”, бр. 2/53).

VII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 58

Службениците ги задржуваат звањата, основните плати и функционалните додатоци определени по досегашните прописи.

Времето што е признаено за напредување при преведувањето не се смета за периодски повишици.

Член 59

Службениците што се затечени во служба на 1 април 1952 година а досега не се преведени од кој и да е разлог, ќе се преведат по досегашните прописи.

Член 60

Звањата за кои се бара средна стручна спрема, а кои со прописите за звањата и платите на извршните и канцелариските службеници и службениците на техничко-стручните служби се распоредени до заклучно IX платен разред, се распоредуваат до заклучно VIII платен разред.

Согласно одредбите за платите на помошните службеници, платите на службениците на шумарско-техничката помошна служба, во звањето помошен шумар, изнесува месечно 5.500 динари, а со повишици по годините на служба до 7.500 динари.

Член 61

Службениците од чл. 60 ст. 1, како и службениците во звањето референт за кое се бара средна стручна спрема, што имаат IX платен разред, а спрема признаените години на службата ги исполнуваат условите за повисок платен разред, ќе се унапредат во VIII платен разред, доколку не се применат одредбите на чл. 38 ст. 2 и 3 од оваа уредба.

На службениците во звањето помошен шумар повишиците на платата им се определуваат како и на помошните службеници спрема одредбите од чл. 30 на Правилникот за звањата и платите на канцелариските службеници.

Член 62

Одредбите за дополнителните плати важат и за службениците во дипломатско - конзуларната служба.

Досегашните прописи за ресорниот (одделниот) додаток на службениците во ресорот на внатрешните работи остануваат во сила и по влегувањето во сила на оваа уредба.

Сојузниот Државен секретар за внатрешни работи може прописите за одделниот (ресорниот) додаток да ги менува и дополнува во согласност со Сојузниот извршен совет.

Додека не се донесат прописи за дополнителните плати остануваат во сила прописите за одделните додатоци во други служби.

Член 63

До донесување на прописите за функционални додатоци, решенијата за доделување на функционалните додатоци ги донесува државниот секретар за работи на општата управа и за буџет.

Член 64

Прописи за приправничкиот стаж и за стручните испити донесува надлежниот сојузен секретар во согласност со државниот секретар за работи на општата управа и за буџет.

Досегашните прописи за приправничката служба и за стручните испити, како и одредбите од Уредбата за задолжително полагање на стручните испити на државните службеници („Службен лист на ФНРЈ”, бр. 58/50) остануваат во важност и по влегувањето во сила на оваа уредба.

Член 65

Сојузниот Државен секретар за работи на општата управа и за буџет ќе се грижи за спроведувањето на оваа уредба.

Член 66

Наголемувањето на основната плата по чл. 4 и 62 ќе се исплатува од 1 март 1954 година.

Дополнителните плати што ќе бидат установени до 1 мај 1954 године ќе се исплатуваат од 1 март 1954 година.

Член 67

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ”.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 4
26 јануари 1954 година
Белград
36.

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

Врз основа на чл. 13 и 84 од Законот за државните службеници во врска со чл. 11 и 20 од Законот за спроведување на Уставниот закон, Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА УРЕДБАТА ЗА РАБОТНИТЕ ОДНОСИ И ЗА ПЛАТИТЕ НА УМЕТНИЦИТЕ И ПОМОШНИОТ УМЕТНИЧКИ ПЕРСОНАЛ

Член 1

Членот 6 се менува и гласи:

„За персоналот во театрите и другите уметнички установи можат да се установуваат дополнителни плати согласно одредбите од чл. 9 до 11 од Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи.

Со прописите за дополнителните плати може за уметничкиот персонал од чл. 2 ст. 1 да се предвиди како дополнителна плата да се установува со договор уметнички додаток.

Дополнителната плата што се дава како уметнички додаток може да се договори најповеќе за

една година, а се определува врз основа на мислењето од уметничкиот совет на установата”.

Член 2

Членот 17 се брине.

Член 3

Дополнителните плати што ќе бидат установени до 1 мај 1954 година ќе се исплатуваат од 1 март 1954 година.

Додека не се установат дополнителните плати на персоналот запослен во театрите и во другите уметнички установи ќе им се исплатуваат досегашните додатоци.

Член 4

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ”.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 2

26 јануари 1954 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

37.

Врз основа на чл. 13 и 94 од Законот за државните службеници, во врска со чл. 11 и 20 од Законот за спроведување на Уставниот закон, Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ПЛАТИТЕ НА ЈАВНИТЕ ПРАВОБРАНИТЕЛИ

Член 1

Платите на јавните правобранители и на нивните помошници се определуваат според звањето и годините на службата.

Формите на платата на јавните правобранители и на нивните помошници се основна плата, дополнителна плата и функционален додаток.

Основната плата се определува во границите на скалата на платните разреди од чл. 4 на Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи.

Член 2

Звањата на јавните правобранители и на нивните помошници се распоредуваат во следните платни разреди:

1) околинскиот (градечкиот) јавен правобранител од XI до V платен разред заклучно;

2) околинскиот јавен правобранител што застапува повеќе околии и јавниот правобранител на Автономната Косовско-метохиска Област, како и нивните помошници — од X до IV платен разред заклучно;

3) помошникот на јавниот правобранител на АП Војводина и на народната република како и помошникот на Сојузниот јавен правобранител — од VI до III платен разред заклучно;

4) јавниот правобранител на АП Војводина и јавниот правобранител на народната република, во III платен разред;

5) Сојузниот јавен правобранител — во I платен разред.

Член 3

Дополнителните плати и функционалните додатоци на јавните правобранители и на нивните помошници се определуваат според одредбите од Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи.

Член 4

Јавните правобранители и помошниците на јавните правобранители напредуваат во истото звање со добивање на повисок платен разред врз основа на годините на службата.

За добивање непосредно повисок платен разред потребно е јавниот правобранител односно помо-

шникот на јавниот правобранител да проведе три години во понизок платен разред.

Член 5

На јавните правобранители и на нивните помошници им се определува платниот разред според годините на службата што се сметаат за напредување во смисла на Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи.

Околинскиот јавен правобранител, јавниот правобранител на Автономната Косовско-метохиска Област, како и нивните помошници се распоредуваат во почетниот платен разред на своето звање ако немаат повеќе од 6 години служба.

Помошникот на јавниот правобранител на АП Војводина и на народната република, како и помошникот на Сојузниот јавен правобранител — се распоредуваат во почетниот платен разред на своето звање ако немаат повеќе од 12 години служба.

Ако јавните правобранители и нивните помошници имаат повеќе години служба од оние што се предвидуваат во претходните ставови, ќе се распоредат во натамошните платни разреди според годините на службата.

Јавниот правобранител на АП Војводина, јавниот правобранител на народната република и Сојузниот јавен правобранител — се распоредуваат во платниот разред определен по чл. 2 од оваа уредба, без обзир на годините на службата.

Член 6

Другите службеници на јавниот правобранителство што вршат работи од правната струка ги добиваат звањата и платите спрема Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи.

Член 7

За околинскиот јавен правобранител и за неговиот помошник се предвидуваат две периодски повишувања во V платен разред. Секоја периодска повишувања изнесува по 700 динари месечно.

Периодските повишувања се даваат по службена должност после секои пет години служба.

Член 8

Во поглед на должноста за донесување решенија за распоредувањето во платни разреди, давањето периодски повишувања и определувањето на функционалниот додаток на јавните правобранители и нивните помошници важат одредбите од Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи.

Член 9

Ако јавниот правобранител односно неговите помошници биде назначени по потреба на службата на звање јавен правобранител од понизок ранг, то затржува платниот разред на своето поранешно звање.

Член 10

Службениците што на денот на влегувањето во сила на оваа уредба се затечени во звањата јавни правобранители и нивни помошници, се распоредуваат во платните разреди од чл. 2 на оваа уредба.

Преведувањето на овие службеници ќе се изврши сообразно одредбите од чл. 5 на оваа уредба.

Член 11

Решението за преведување на јавните правобранители и нивните помошници на нови плати го донесува старешината односно органот определен по Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи.

Член 12

Ако околинскиот јавен правобранител при преведувањето или назначувањето во ова звање се распореди во V платен разред, не му примаа периодска повишувања иако ги исполнува условите за нејзино добивање по оваа уредба.

Во овој случај периодската повишица му припаѓа откога ќе поминат пет години од денот на преводенето, односно назначувањето.

Член 13

Ако со оваа уредба не е поинаку определено, одредбите од Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи ќе се применуваат и на јавните правобранители и на нивните помошници.

Член 14

Платата по оваа уредба тече од 1 март 1954 година.

Член 15

На јавните правобранители и на нивните помошници што ќе добијат помала плата по оваа уредба, ќе им се исплатува разликата додека се унапредуваат во повисок платен разред или со назначувањето за правобранител или помошник на повисоко правобранителство не ќе то добијат износот што го имале по поранешните прописи.

Член 16

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 8

28 јануари 1954 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

38.

Врз основа на чл. 13 и 94 од Законот за државните службеници во врска со чл. 11 и 20 од Законот за спроведување на Уставниот закон, Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА УРЕДБАТА ЗА ЗВАЊАТА И ПЛАТИТЕ НА СЛУЖБЕНИЦИТЕ ВО ПРОСВЕТНО-НАУЧНАТА СЛУЖБА

Член 1

Членот 2 од Уредбата за звањата и платите на службениците во просветно-научната служба („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 14/52) се менува и гласи: „Платите на просветно-научните работници (во натамошниот текст: службеници) се определуваат според школската спрема, звањето, годините на службата и покажаниот успех во работата по скалата на основните плати од чл. 4 на Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи, со тоа што основните плати на службениците што имаат звање воспитач, учител, учител по практична настава и стручен учител, се поголеми во секој платен разред за 1.000 динари, на службениците што имаат звање наставник за 1.250, а за службениците што имаат звање професор на средна школа за — 1.500 динари.“

Член 2

Зад членот 3 се додава чл. 3-а кој гласи: „За службениците на просветно-научната служба во библиотеки, државни архиви, музеи и слични установи, институти, заводи, виши школи, уметнички академии, високи школи и на универзитетите можат да се установуваат дополнителни плати согласно соодветните одредби од Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи“.

Член 3

Членот 5 се менува и гласи: „Во просветно-научната служба можат да се установуваат одделни додатоци“.

Член 4

Членот 28 се менува и гласи:

„Функциите што повлекуваат функционален додаток се распоредуваат во шест функционални разреди со следни месечни износи:

Функционален разред	Износ
I	4.000 — 6.000
II	3.000 — 4.000
III	2.000 — 3.000
IV	1.500 — 2.000
V	1.000 — 1.500
VI	500 — 1.000

Со посебни прописи што ги донесува Сојузниот извршен совет односно републичките извршни совети ќе се определи кои функции повлекуваат функционален додаток, распоредот на функциите во функционални разреди и останалото во врска со определувањето на функционалниот додаток.

Со прописите од претходниот став по исклучок може за највисоките функции во просветно-научната служба да се определи функционален додаток и до 10.000 динари“.

Член 5

Членот 28 се менува и гласи:

„Одделни додатоци можат да се установуваат за наставниот и воспитниот персонал што работи:

- 1) во местата во кои условите за живот и работата се исклучително тешки;
- 2) во школите (одделенијата) и другите установи за глувонеми, слепи, воспитно запустени, умно заостанати, логопатски, инвалидни, туберкулозни и трахоматозни деца и младина;
- 3) во вежбалниците: на школите за воспитачи, учителските школи, вишите педагошки школи и филозофските и природно-математичките факултети;
- 4) со поголем број деца односно ученици или со повеќе класови во едно одделение.

Одделните додатоци можат да се установуваат и во случаи на особена потреба од наставен персонал од определена специјалност во поодделни места или краишта.

Прописи за одделните додатоци донесуваат републичките извршни совети“.

Член 6

До донесувањето на прописите од чл. 4 и 5 од оваа уредба остануваат во важност одредбите на Правилникот за положајните додатоци во просветно-научната служба („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 32/52) и на Правилникот за додатокот за одделните услови на работата на наставниот и воспитниот персонал во школите и Домовите за дефектни, инвалидни и туберкулозни деца („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 29/53).

Одлуката за установување на одделниот додаток за асистентите на универзитетите и великите школи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 45/53) останува во сила до донесувањето на прописите за дополнителните плати.

Член 7

Основните плати по оваа уредба ќе се исплатуваат од 1 март 1954 година.

Дополнителните плати што ќе бидат установени до 1 мај 1954 година ќе се исплатуваат од 1 март 1954 година.

Член 8

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 3

26 јануари 1954 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

39.

Врз основа на чл. 32 од Законот за еднообразно сметководство, а во врска со чл. 11 од Законот за спроведување на Уставниот закон, Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ИЗМЕНИ НА УРЕДБАТА ЗА ЗАВРШНИТЕ СМЕТКИ НА СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА 1953 ГОДИНА

Член 1

Членот 13, ставот 4 од Уредбата за завршните сметки на стопанските организации за 1953 година („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 54/53) се менува и гласи:

„Трговските претпријатија и задруги што примиле надокнада за намалувањето цените на текстилот („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 45/53) можат од остварениот платен фонд за 1953 година по извршеното оданочување да исплатат за периодот од 1 јануари до 7 ноември 1953 година заработка најповеќе до 50% од износот на разликата помеѓу остварениот и просечниот платен фонд, но не повеќе од 25% од просечниот платен фонд за оствареното работно време, покрај другите издатоци што според прописите паѓаат на товар на платениот фонд. Овие претпријатија и задруги можат за периодот од 7 ноември до 31 декември 1953 година да исплатат заработка најповеќе до висината на просечниот платен фонд“.

Член 2

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 27

26 јануари 1954 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

40.

Врз основа на чл. 20 точ. 1 од Законот за спроведување на Уставниот закон Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА УКИНУВАЊЕ НА УРЕДБАТА ЗА БУЏЕТСКО-АДМИНИСТРАТИВНАТА ИНСПЕКЦИЈА

Член 1

Уредбата за буџетско-административната инспекција („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 43/53) се укинува.

Член 2

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 27

26 јануари 1954 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

41.

Врз основа на чл. 20 ст. 1 од Законот за спроведување на Уставниот закон Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ДАНОКОТ НА ПРОМЕТ НА НЕПОДВИЖНОСТИ И ПРАВА

Член 1

На преносот на правото на своина на недвижности со надокнада се плаќа на име данок од даночната основица, и тоа:

од даночната основица: данок по стопата:
преку до

1)	100.000	100.000 динари	5%
2)	100.000	200.000	6%
3)	200.000	300.000	7%
4)	300.000	400.000	8%
5)	400.000	500.000	9%
6)	500.000	600.000	10%
7)	600.000	700.000	11%
8)	700.000	800.000	12%
9)	800.000	900.000	13%
10)	900.000	1.000.000	14%
11)	1.000.000	1.100.000	15,5%
12)	1.100.000	1.200.000	17%
13)	1.200.000	1.300.000	18,5%
14)	1.300.000	1.400.000	20%
15)	1.400.000	1.500.000	21,5%
16)	1.500.000	1.600.000	23%
17)	1.600.000	1.700.000	24,5%
18)	1.700.000	1.800.000	26%
19)	1.800.000	1.900.000	27,5%
20)	1.900.000	2.000.000	29%
21)	2.000.000		30%

Данокот по повисока стопа не може да биде поголем од данокот по најблиската пониска стопа наголемен со разликата на даночната основица поради која би требало да се примени повисоката даночна стопа.

Член 2

На преносот со надокнада на правата на патенти, лиценци, модели, жигови, стварната службеност, правото на првенство, плодотворноста, правото на рента, како и на пренос на уделите се плаќа на име данок, и тоа:

- 1) на пренос на правото на плодотворноста 5%
- 2) на пренос на патенти и давање лиценци на државата:
 - а) од страна на работниците и службениците 0,5%
 - б) од страна на други лица 2%
- 3) на пренос и други права и удели 2%

Член 3

Даночен обврзник е продавачот на недвижноста и на правата, било да е државен орган или установа, стопанска или општествена организација или приватно правно или физичко лице.

Член 4

Даночна основица е купопродајната цена или вредноста на договорената надокнада односно прометната вредност во моментот на настанувањето на даночната обврска — спрема тоа која од нив е поголема.

Кога за даночна основица се зема договорната цена, тогаш во даночната основица се засметува и вредноста на сите обврски (данок, долгови, чиниџиби и сл.) што купувачот ги прима на себеси, како и вредноста на сите товари со кои му се ограничува правото на полно уживање на купената недвижност или право. По исклучок, при пренесувањето на недвижноста со обврска (надокнада) на дожи-

вотно издржување за даночна основица се зема прометната вредност на односната недвижност без обзир на вредноста на издршката.

Ако едно лице повеќе пати во тек на една година пренесе со надокнада на ист здобивач права на својна на повеќе неподвижни предмети или повеќе делови од ист неподвижен предмет, ќе плати данок на вкупната вредност на сите пренесени предмети или нивни делови во текот на годината по стопата што и' одговара на вкупната вредност.

При преносот на правото на плодуживање и правото на првенство прометната вредност на плодуживањето се утврдува спрема прописите за данокот на наследства и подароци.

Член 5

Ако сопствениците вршат пренос на правото на идеална својна на недвижност на еден или поголем број купувачи, за даночен обврзник се смета одделно секој сопственик на недвижноста, а како даночна основица служи одделно секој дел од надокнадата што ја прима поодделен сопственик.

Ако продавач на недвижноста е едно лице, а продажбата се врши на неколку купувачи што купуваат идеална својна, како даночна основица служи одделно секој дел од надокнадата што продавачот на недвижноста го прими од поодделни купувачи.

Член 6

Кога при преносот на правото на својна на недвижноста по договорот за купопродажба купувач или продавач е државниот орган или установа или стопанска или општествена организација, пријавената купопродажна цена на недвижноста ќе се смета како точна.

Член 7

Данокот на пренос на недвижности и правата на недвижности се плаќа во готово.

При преносот на други права, како и при преносот на удели данокот по оваа уредба може да биде платен во готово или во даночни марки.

Член 8

Ако се врши замена на една недвижност за друга (трампа) ќе се плати данок на прометната вредност и на едната и на другата недвижност одделно, ако обврзникот не е ослободен од данокот по чл. 14 од оваа уредба.

На ист начин се постапува ако доаѓа до замена на едни права за други права или за недвижности.

Член 9

Даночната обврска настанува во моментот на склучувањето на договорот за купопродажба односно за преносот на правото на својна со надокнада или противвредност. Ако новиот здобивач на недвижности или право може да бара укинување на правото на својна врз основа на некој правен акт тогаш даночната обврска настанува во моментот на правосилноста на тој правен акт.

Ако за преносот на правото на својна на недвижности е потребно одобрение од државниот орган, даночната обврска настанува во моментот кога му е сопштено на даночниот обврзник одобрението од тој орган за преносот на правото на својна на недвижноста по склучениот договор. Ако договорот се склучи по добиеното одобрение, даночната обврска настанува во моментот на склучувањето на договорот.

Даночната обврска мора да се пријави во рок од 15 дена од денот кога настанала.

Член 10

Ако договорот за пренос на недвижност или право не е навремено пријавен од страна на даночниот обврзник, ќе се изврши облог на данокот како да настанала даночната обврска на денот на

пријавувањето односно на денот на откривањето на даночната обврска, што не исклучува да се применат прописи за казните. По исклучок, по договорите за пренос на недвижности што се склучени и пријавени пред 1 јануари 1954 година, по кои не е уште извршен облог на данокот на пренос, ќе се обложи данокот на пренос спрема даночната основица и по даночната стопа што важила на 31 декември 1953 година.

Член 11

Данокот на промет по оваа уредба мора да се уплати во рокот определен за пријави по членот 9.

Данокот на промет на недвижности се плаќа при филијалата на Народната банка на ФНРЈ односно при оној финансиски орган на народниот одбор на околицата (градот, градската општина со одделни праша) на чие подрачје се наоѓа недвижноста што се пренесува, а данокот на промет на права — при филијалата на Народната банка на ФНРЈ односно при финансискиот орган на народниот одбор на околицата (градот, градската општина со одделни праша) на чие подрачје се наоѓа живеалиштето (седиштето) на даночниот обврзник.

Преносот на правото на својна на недвижноста на новиот здобивач не смее да се запише во земјишните книги без доказ за платениот данок. Како доказ ќе се смета завична потврда од надлежниот финансиски орган.

Член 12

Купувачот на недвижноста и на правата гарантира солидарно со продавачот за данокот по оваа уредба.

Член 13

Кога со јавна исправа ќе се докаже потпишување или делумно неисвршување на договорот или на друг правен акт за пренос на недвижности или права поради некаква пречка што станамо независно од волјата на страните, платениот на свој данок има право на враќање на соодветниот дел од платениот данок.

Член 14

Данокот на пренос на недвижности не се плаќа:

- 1) кога се врши пренос на недвижности помеѓу државните органи и установи и стопанските и општествените организации;
- 2) кога се врши размена на недвижности помеѓу државните органи и установи и стопанските и општествените организации од една страна и приватните правни и физички лица од друга страна. Ако во овој случај приватните правни и физички лица примат разлика за вредноста помеѓу дадената и приманата недвижност, должат се да платат данок на таа разлика;
- 3) кога по одлука од државниот орган се врши размена на недвижности со цел за апондирање (составување маедно делови на недвижности од ист сопственик);
- 4) кога на државата се врши правос на правото на својна на недвижности поради начинување обврските спрема општествената заедница (зафати отплата на денек и др.);
- 5) кога се врши пренос на станбени згради на работниците и службениците што се времено ослободени од данокот на доход.

Член 15

Во сето друго што не е пропишано со оваа уредба согласно ќе се применуваат одредбите од Уредбата за данокот на промет („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 55/53).

Член 16

Со денот на почетокот на примената на оваа уредба престанува да важи делот V — Добра — од Тарифата на данокот на промет („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 1/53 и 55/53).

Член 17

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 65

26 јануари 1954 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

42.

Врз основа на чл. 81 од Уставниот закон, а во врска со чл. 20 точ. 1 од Законот за спроведување на Уставниот закон, Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА УРЕДБАТА ЗА ИЗДАВАЊЕ РАБОТНИ ПРОСТОРИИ ВО ЗАКУП

Член 1

Во Уредбата за издавање работни простории во закуп („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 12/53) по членот 2 се внесува нов член 2а, кој гласи:

„Место согласно определување закупнина (чл. 1 ст. 2), народните одбори можат:

а) да донесат тарифа со која ќе биде пропишан износот на закупнината задолжителен за странките, или тарифа со која ќе биде пропишан најмалиот износ на закупнината под кој странките не можат согласно да ја определуваат висината на закупнината, или

б) да пропишат друг начин за определување закупнина со кој ќе се обезбеди висината на закупнината која им одговара на условите на пазарот“.

Член 2

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 52

26 јануари 1954 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

43.

Врз основа на чл. 11 од Законот за спроведување на Уставниот закон, а во врска со чл. 28-а од Законот за таксите, Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ТАКСЕНАТА ТАРИФА ОД ЗАКОНОТ ЗА ТАКСИТЕ

Член 1

Во тарифниот број 3 на таксената тарифа од Законот за таксите („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 68/46, 104/47 и 49/51) се додаваат забелешки кои гласат:

„Забелешка I

Стопанските организации што вршат надворешно-трговско пословање и кои се запишани во надворешно-трговскиот регистар или кои вршат извоз односно увоз врз основа на одделно одобрение спрема прописите што важат, плаќаат една такса по точ. 2 од овој тарифен број на сите пакети и коletes на еден вид стока што ги извезуваат или увезуваат во еден збирен вагон.

Забелешка II

Праќите што содржат урнеци на стоки (мостри), а што ги примаат од странство односно праќаат во странство стопанските организации што вршат надворешно-трговско пословање и кои се запишани во надворешно-трговскиот регистар или кои вршат извоз односно увоз врз основа на одделно

одобрение спрема прописите што важат, не подлежат на плаќање такса по точ. 2 од овој тарифен број.”

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во

„Службениот лист на ФНРЈ“

Р. п. бр. —

26 јануари 1954 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

44.

Врз основа на Одлуката на Сојузната народна скупштина за временни стопански мерки до донесувањето на општествените планови за 1954 година, Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА УТВРДАВАЊЕ ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЛАТЕН ФОНД ДО ДОНЕСУВАЊЕТО НА ОПШТЕСТВЕНИТЕ ПЛАНОВИ ЗА 1954 ГОДИНА

1. Пресметковниот платен фонд по Уредбата за утврдување и распределба на вкупниот приход на стопанската организација и другите прописи што се донесени со важност од 1 јануари 1954 година, се пресметува врз основа на просечните неоданачени заработки пропишани во 1953 година (12.000 динари за I категорија запослени лица, 8.800 за II категорија, 7.000 за III категорија и 6.000 за IV категорија со одобрените наголемувања по прописите од 1953 година) и на начинот како е утврден просечниот платен фонд по 1 април 1953 година. Во пресметковниот платен фонд, во смисла на оваа точка, влегува и износот на издатоците што по прописите од 1953 година му се додаваат на просечниот платен фонд како неоданачливи.

Пресметковниот платен фонд утврден во смисла на првиот став служи за утврдување добивката на стопанската организација.

2. Стопанските организации можат да го подигаат на име платен фонд износот што го остварице во пресметковниот период, а најмногу до висината на просечно исплатениот платен фонд во 1953 година по еден работен час за работниците, односно по еден месец са службениците.

3. Разликите помеѓу износите исплатени по претходната точка и пресметковниот платен фонд утврден по точ. 1 од оваа одлука се исплатуваат на товар на добивката што и останува на стопанската организација.

4. Точ. IV од Одлуката за примена на планските инструменти за 1954 година („Сл. лист на ФНРЈ“ бр. 52/53) се става во сила.

5. Ова одлука важи од донесувањето на времените плански инструменти за 1954 година од страна на народните републики и околиите (градовите) до донесувањето на општествените планови за 1954 година, со тоа што пресметката да се применува од 1 јануари 1954 година.

6. Пресметките врз основа на оваа одлука се сметаат како временни пресметки до утврдувањето на пресметковните плати во Сојузниот општествен план за 1954 година.

7. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на ФНРЈ“.

Р. п. бр. 71

28 јануари 1954 година

Белград

Сојузен извршен совет

Секретар,
Велько Зеховиќ, с. р.

Потпретседател,
Едвард Кардељ, с. р.

45.

Врз основа на Одлуката на Сојузната народна скупштина за временни стопански мерки до донесувањето на општествените планови за 1954 година, Сојузниот изв.

В У К А ЗА ИЗМЕНИ И ВРЕМЕНАТА ОДЛУКА — РЕГРЕСИТЕ ВО СТОПАНСТВОТО

1. Во Времената одлука за регресите во стопанството („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 52/53) во точ. I под 2-б) зад зборовите „прибор за пчеларство“ се додаваат зборовите „освен резервните делови во вредност до 500 динари“.

2. Одредбата на точ. I под 2—в) се менува и гласи:

„в) следни вештачки губриња:
суперфосфат 36%
калциумцијанамид и нитрофоскал 68%
амонсулфат — домашен 55%
азотни губриња од увозот 61%
калциеви губриња од увозот и То-масова згура 49%“

3. Одредбата на точ. I под 2 — г) се менува и гласи:

„Средства за заштита на растенијата:
— домашни средства:
ДДТ — течен 74%
ДДТ — прав 60%
средства врз база на динитро-ортокрезол 75%
никотински средства 84%
други средства за заштита на растенијата (освен син камен и зелена галица) 50%
— увозни средства:
гариони и хормонални средства за сузбивање плевели 60%
други средства за заштита на растенијата (освен сумпор и живин прав 30%“

4. Во точ. I под 4) место зборовите „од постигната малопродажна цена“ се ставаат зборовите „од продажната цена што ќе ја постигнат со продажбата на (делен на одредени потрошувачи“.

5. Во точ. I под 5) регрес за секој килограм амбалажа од бел лим што е потрошен за продажените производи за индустријата на конзерви изнесува 200 динари, а не 300 динари.

6. Точ. II се менува и гласи:

„На стопанските организации во гранката на поморскиот, речниот и воздушниот сообраќај им се доделуваат во 1954 година следни надокнади:

а) во гранката на поморскиот сообраќај:

На претпријатието „Јадранска линиска пловидба — Риска, на име покрите на губитоките на брзи и патничко-товарни линии и на име надокнада за износ на одобрените повластици на корисниците на превозот, што уживаат попуст од редовната возна цена врз основа на сојузните прописи — 800.000.000 динари;

б) во гранката на речниот сообраќај:

На претпријатието „Југословенско речно бродарство“ — Белград, на име надокнада за износот на одобрените повластици на корисниците на превозот, што уживаат попуст од редовната возна цена врз основа на сојузните прописи, — 42.000.000 динари;

в) во гранката на воздушниот сообраќај на претпријатието „Југословенски аеро-транспорт“ — Белград, за секој извршен авио-километар по динари 232,15 спрема одобриениот план на летањето.

Се овластува сојузниот Државен секретар за работи на народното стопанство да ја прошири постапката за исплата на надокнадите по оваа точка“.

7. Оваа временна одлука ќе се применува од 1 јануари 1954 година.

Р. п. бр. 70

26 јануари 1954 година

Белград

Сојузен извршен совет

Секретар,
Вељко Зековиќ, с. р.

Потпретседател,
Едвард Кандељ, с. р.

СОДРЖИНА:

	Страна
30. Уредба за заемите за инвестиции во стопанството — — — — —	69
31. Уредба за кредитите за обртни средства и други краткорочни кредити — — — — —	72
32. Уредба за заедниците на електростопанските претпријатија — — — — —	75
33. Уредба за градежните претпријатија — — — — —	78
34. Уредба за банките и штедилниците — — — — —	79
35. Уредба за измени и дополнења на Основната уредба за звањата и платите на службениците на државните органи — — — — —	88
36. Уредба за измени и дополнења на Уредбата за работните односи и платите на уметниците и помошникот уметнички персонал — — — — —	94
37. Уредба за платите на јавните правосудници — — — — —	95
38. Уредба за измени и дополнења на Уредбата за звањата и платите на службениците во просветно-научната служба — — — — —	96
39. Уредба за измени на Уредбата за завршните сметки на стопанските организации за 1953 година — — — — —	97
40. Уредба за укинување на Уредбата за буџетско-административната инспекција — — — — —	97
41. Уредба за данокот на промет на недвижности и права — — — — —	97
42. Уредба за дополнење на Уредбата за издавање работни простори во закуп — — — — —	99
43. Уредба за измени и дополнења на таксната тарифа од Законот за таксите — — — — —	99
44. Одлука за утврдување пресметковниот платен фонд до донесувањето на општествените планови за 1954 година — — — — —	99
45. Времена одлука за измени и дополнења на Времената одлука за регресите во стопанството — — — — —	100